

Четвърто заседание

Вторник, 5 ноември 1957 г.

(Открито в 15 ч.)

Председателстващ Петър Попзлатев: Присъствуват нужното число народни представители. Откривам днешното заседание.

Другари и другарки народни представители! Съгласно уговорката, която направи другарят председател на Бюрото при откриване на настоящата сесия, Бюрото предлага да се включи в дневния ред на Народното събрание:

Телеграма от народното събрание до Върховния съвет на СССР във връзка с Великата октомврийска социалистическа революция. (*Бурни ръкопляскания*)

Които от другарите народни представители са съгласни с това предложение на Бюрото, моля, да гласуват. (*Ръкопляскания*) Приема се.

Продължават разискванията по законопроекта за държавен и ведомствен контрол. Кои от другарите народни представители желаят да вземат думата по този законопроект? — Желаят да се изкажат другарите Пеко Таков, Борис Лозанов и Никола Джанков.

Има думата др. Борис Лозанов.

Борис Лозанов: (*От трибуната*) Другари и другарки народни представители! Като част от апарата на държавата, държавният контрол всякога е съществувал само за охрана интересите на господстващата класа. При буржоазната държава този контрол имаше задача да опазва интереса на господстващата експлоататорска класа. Не може и да бъде друго, защото държавата като класова организация цялостно е в услуга на тази класа, а държавният контрол не може да прави изключение от това общо правило. У нас господстваща класа днес са работниците и селяните, поради което и държавният контрол трябва да бъде в техен интерес. И колкото по-добре функционира държавният контрол при народнодемократичната власт, толкова по-полезен ще бъде той за работниците и за трудовите селяни за изграждането на социализма.

Предложеният законопроект се стреми да достигне тази цел. Той установи един не само финансов, но и административно-политически контрол. Този контрол ще се изменя съ-

образно със степента на нашето икономическо, държавно и културно развитие, но неговата същина ще остане неизменна.

Законопроектът обаче нарочно изключва от своя обсег такива дейности, които поради природата си остават вън от рамките на обикновеното администриране. Такава е правораздавателната дейност на съдилищата, дейността на прокуратурата по възложените ѝ от закона задачи и специалната дейност на Министерството на външните работи, Министерството на вътрешните работи и онова на народната отбрана (чл. 2, ал. II от предложения законопроект). Но общата администрация на изброените в тази алинея държавни органи не стои вън от обсега на установения държавен контрол. — Касае се за общата администрация.

Член 4 от предложения законопроект възлага на министъра на финансите и държавния контрол не само да проверява чрез органите на държавния контрол, но и да дава задължителни указания на контролираните учреждения, ведомства, предприятия и организации, за да бъдат същите предпазени от извършването на бъдещи нарушения на законите, правителствените постановления и разпореждания. Тази възпитателна дейност на държавния контрол е не само обществено полезна, но и благородна за ония, които поради неумение вършат нарушения на законите и постановленията. По този начин държавният контрол ще стане не само страж на народните и държавните интереси, но и възпитател на новите кадри в тази насока.

В големите, с национално значение предприятия и строителни обекти министърът на финансите и държавния контрол може да замени установения периодичен контрол с друг, постоянен, ако това се окаже необходимо за тия предприятия. Това значи, че периодичният контрол в тия предприятия ще бъде заменен с постоянен контрол в социалистическите предприятия само ако министърът на финансите и държавния контрол след преценка намери за необходимо това.

Казаните дотук принципи за общия държавен контрол не могат да останат непречупени при прилагането им в различните министерства и ведомства. Необходимо е те да бъдат приспособени към съществуващите конкретни условия в дадено ведомство, в резултат на което се налага създаването на ведомствен контрол. И такъв контрол е предвиден в глава II на предлагания законопроект.

Щом ведомствените условия обуславят вида и работата на ведомствения държавен контрол, то организационната структура на този контрол не може да се уреди с настоящия законопроект. Организационната структура на ведомствения контрол следва да се определя от лицето, което възглавява и ръководи това ведомство, тъй като то е — или се предполага да е — най-добре запознато с условията и дейността на същото

ведомство. Поради това правилно ал. III от член 9 на предложението законопроект предоставя организационната структура на ведомствения контрол да се определя от съответния министър или другите упоменати в цитираната алинея лица, съгласувано всякога с Министерството на финансите и държавния контрол, като единен общ ръководител на държавния контрол в Републиката.

Длъжностните лица от ведомствения контрол обаче не биха изпълнили добре службата си, ако контролираното лице като техен началник може да ги назначава и уволнява. Не всички служители от ведомствения контрол са в състояние да бъдат взискателни и към своя началник, който може поради проявената тяхна взискателност към него да ги уволни неоснователно от службата. Налага се да се даде на добросъвестните и доблестни служители от ведомствения контрол законна гаранция срещу служебното злепоставяне, на което би ги подложил техният провинен началник. Поради тия съображения законопроектът обособява контролните органи на държавния контрол в самостоятелни служби, а служителите са назначавани и уволнявани и подчинени направо и единствено на съответния министър, ръководител или заместниците им, а не от контролираните от тях ръководни лица от ведомството. Така е осъществена от закона гаранцията на добросъвестните служители при ведомствения контрол в предлагания законопроект.

Уместно е чисто гражданските начети на длъжностни лица за малки парични суми да бъдат уреждани без съдебна интервенция. Поради това оправдано е за такива суми министърът на финансите и държавния контрол да издава актове за парични начети, и то за не повече от тримесечната им заплата, както това е постановено в чл. 23 на законопроекта.

Освен това той узаконява съществуващата у нас съдебна практика относно паричната стойност на вещите, които липсват, като се узаконява заплащането им по единните държавни цени, тъй като само по такива цени липсата може да бъде възстановена.

Законопроектът създава служебен стабилитет на служителите по държавния и ведомствения контрол и подобрява условията на работа в него, вследствие на което той е навременен, ще укрепи законността, финансовата и трудовата дисциплина и ще засили плановото изграждане на социализма.

Той охранява по-добре интересите на трудещите се граждани и заради защитата на тия интереси ще гласувам за законопроекта и за измененията в него, които предлага законодателната комисия. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител др. Пеко Таков.

Пеко Таков: (*От трибуната*) Другари и другарки народни представители! Законопроектът за държавен и ведомствен контрол, който е внесен за разглеждане и приемане от Народното събрание, е един важен закон. Този закон ще изиграе голяма роля за сериозно подобряване работата на стопанските предприятия и бюджетните учреждения, за усъвършенстване, рационализиране на службите, за осъществяване по-големи икономии на държавата, за по-голяма пестеливост в изразходването на държавните средства, за подобряване на първичната и счетоводната отчетност, която в края на краищата е огледало за това дали по-добре или по-лошо се извършва самата материално-стопанска дейност, за укрепване финансовото стопанство на предприятията, организациите и учрежденията, за внедряване на по-голяма отговорност, дисциплина и гражданско възпитание в работата на стопанските работници, служители и ръководители.

Същността на нашето социалистическо стопанство се състои главно в това, че Комунистическата партия, народнодемократичната държава и нашето социалистическо стопанство си поставят за основна своя задача постоянно повишаване благосъстоянието на народа. Дълбоко човечният принцип на социалистическото стопанство се състои в това да се създават богатства от усилията на всички трудоспособни граждани и да се разпределят тези богатства според труда и способността на гражданите, участвували в тяхното създаване.

Принципът в нашето социалистическо стопанство е принцип на дълбоко социална справедливост. Богатствата, които се създават в нашата страна, са общонародна собственост и служат за повдигане благосъстоянието на всички слоеве на народа. При нашето социалистическо стопанство богатствата на страната се създават от работниците, селяните и интелигенцията. Те работят ежедневно с тях с голяма преданост и ентусиазъм, разгръщайки своите сили, способности, умение и знания в производството, опазването и разпределението на богатата, при което държавата им оказва голямо доверие за тяхното непрекъснато умножаване, за благото на всички трудещи се, за процъфтяване на нашата социалистическа държава.

Ако нашата народнодемократична социалистическа държава не организира ефикасен, постоянен, строг законен контрол върху ежедневната работа на хората в производството, съхранението, разпределението и отчитането на богатствата, на стоките, имуществата и парите, това доверие по най-различни причини може да бъде увредено и неговата сила в изграждане на социалистическото стопанство намалена. И по този начин се стига до увреждане интересите на трудещите се,

на социалистическата държава, до злоупотреби на държавните и обществените имуществата.

„Сметка и контрол — учи Ленин — това е най-същественият и необходимо, за да се пригоди към правилното функциониране първата фаза на комунистическото общество.“

Здравият, строг и навременен контрол върху дейността на хората, които работят и отчитат обществени имуществата и средства, има в този смисъл и дълбоко морално значение. Добре организиранят навременен и ефикасен контрол, провеждан от знаещи и сведущи органи, играе важна роля за дисциплината, морала, обучението и възпитанието на онези, върху които се упражнява този контрол. Дълбок е смисълът на народната мъдрост „Страх лозе пази“. Липсата на добре и своевременно организиран контрол може да доведе до положението дори и честни служители и работници поради най-различни причини да работят неизправно с държавните имуществата и народни средства. Затова нашата държава с предлагания законопроект за държавен и ведомствен контрол засилва и подобрява държавната организация по контрола за дейността на стопанските предприятия, организации и бюджетни учреждения, над всички, на които е поверено в ръцете държавно и обществено имущество; обезпечава правилно, навременно разкриване на нарушенията на законите и търсене на законна отговорност за нарушителите. Затова именно чл. 17 носи такава категоричност: „За установените при проверките и ревизиите щети виновните лица, които са ги причинили, отговарят за пълния им размер“. Особено е подчертана пълната отговорност в случаите на липса на материални ценности и пари.

У нас все още е сериозен въпросът за организиране борбата срещу не малките случаи на умишлено посегане, на злоупотреби и престъпления към държавните и обществените имуществата. Затова и пленумът на Централния комитет от месец април миналата година обърна сериозно внимание за засилване на контрола и предотвратяване на злоупотребите и разхищенията на имуществата и спазване на законността.

Нима случаят, който органите на контрола разкриха в Павликенската градска кооперация миналата година, не говори за едно предварително отдалече замислено, организирано коварно престъпление срещу кооперативната социалистическа собственост? Счетоводителят на кооперацията Христо Борисов и магазинерът Иван Денев се сдружили, за да ограбват стоките и парите приблизително по следния начин: отстъпките, които предвижда държавата на търговските организации за покриване на разходите по търговията, те се договорили заедно да ги присвояват, като магазинерът Иван Денев при продаването на всяка стока взема онази част, която отговаря на надценките, а счетоводителят Христо Борисов със счетоводни

машинации покрива това престъпление. По този начин в не-продължително време те са ограбили държавни и кооперативни средства за повече от 275 хиляди лева.

Законът удари с всичката сила по главите тези престъпници и справедливо ги осъди на най-тежкото наказание за удовлетворяване на държавните и обществените интереси и за назидание на всички онези, които биха дръзнали да посягат на държавните и обществените имущества.

Настоящият законопроект идва да внесе още по-голяма гаранция за едно сурово и справедливо наказание за всеки, който посегне на обществените богатства.

Законопроектът по-нататък в своите разпореждания предвижда една съвременна и още по-здрава организация на контролните органи. Неговата ефикасна организация засилва независимостта на ревизорите от органа, който трябва да ревизират, като поставя контролния орган непосредствено подчинен на разпорежданията на министрите и ръководителите на централните ведомства. Член 9 от проекта изразява това по най-ясен начин: „Ведомствено-финансовият стопански контрол се осъществява чрез ревизии и проверки от назначени за целта контролни органи, обособени в самостоятелни служби към министерствата, ведомствата, организациите или подразделенията им, непосредствено подчинени на съответния министър, ръководител или заместниците им“. Оттук следва залегналото в закона начало, щото уволнението и назначаването на контролните органи, независимо от местослуженето им, да става от министъра или ръководителя на ведомството.

За да се изпълнят тези разпореждания на закона и да се добие най-голяма държавна и обществена полза от неговото приложение, необходимо е самите ревизори, които се натоварват с провеждането на закона, да бъдат знаещи и добре да владеят не само тясно ревизионната работа, но основно да познават целокупната стопанска, финансова и отчетническа работа на предприятията, учрежденията и организациите, за да могат по този начин да разкриват всякакви грешки, опущения и злоупотреби, както и коварните идеи и помисли, да имат усет и нюх, да бъдат осторожни и задълбочени в своите материални и документални проверки и същевременно да поучат по-неопитните служители. В противен случай много закононарушения могат да останат неразкрити, виновниците ненаказани, държавните и обществените интереси оцетени и по-нататък ревизираните лица непоправени и ненаучени.

Нима не е отявлан примерът на повърхностен контрол, на контрол, в който витае духът на Гоголевия ревизор, на изпълнен служебен дълг докрай, когато в продължение на две ревизии на отчетника Йордан Захариев, закупчик при кооперацията в с. Каблешково, Поморийско, който показва стадо

от 300 овце и в малко по-следващ период се оказва, че това стадо не е на кооперацията, а било стадото на ТКЗС, и при последна сметка той беше начетен с 200 000 лв. Или управителят на ресторанта на градската кооперация в гр. Златица Георги Болчев в течение на няколко ревизии показва цяла редица бъчви, пълни с ракия, и в последната действителна ревизия се оказва, че бъчвите са били пълни не с ракия, а с бистра вода! (Смях)

Защо отчетникът Георги Болчев можа да превръща поизкусно дори от божия син в продължение на няколко ревизии водата в ракия и защо Йордан Захариев можа да представи чуждите овце за кооперативни овце? Защото, освен че са служители развратени, но и защото, както казва народът справедливо, „намерили са село без кучета“. Няма ревизия.

Защо редица ръководители допускат такива извращения при провеждане на ревизиите и проверките? Разбира се, защото на много от нас, другари, не е ясен един въпрос: там, където започва ревизията и проверката, там завършва доверието, което си възложил на отделния работник и служител. Ревизията затова е ревизия, защото трябва да провери доверието. Ако ние уважаваме нашите работници, и толкоз повече, когато се касае за най-добрите от тях, ние трябва да бъдем още повече неотстъпчиви в точността на провеждане на ревизията. Доверието е сила голяма, морална в нашите дела, в нашата оперативна работа, но идва момент, когато то — доверието — трябва да се провери.

По-нататък в своите разпореждания законопроектът създава възможност да се помогне на хората в течение на ревизията да се учат от своите грешки и недостатъци.

Преди 40 години в революционната съветска държава се създаде известна, под непосредствената грижа лично на Ленин, работническо-селска инспекция — за новата държава нов социалистически контрол. Нейната задача, казва Ленин, „е не само и дори не толкоз да лови, да изобличава — това е задача на съда, с който инспекцията е в близък допир, но съвсем не е тъждествено — колкото да умее да поправи. Умелото поправяне навреме, ето главната задача на работническо-селската инспекция“.

Тук ние се допираме до идеята, която в контрола върху дейтелността на хората има извънредно голямо значение. Това е идеята за предварителната работа, която всички ние, заедно с органите на държавния контрол, трябва да извършваме за охраняване на държавните и обществените имущества — идеята за превантивния контрол. Ако органите на държавния и ведомствения контрол не обръщат внимание на този голям въпрос относно превантивния и организаторски елемент, ние няма да можем да получим добри резултати, които законът

преследва, за да може провереният, честен и добросъвестен, но допуснал грешки поради неопитност служител или работник в следващия период да стане по-добър работник, да отстрани онова, което му е бъркало в работата, за да могат по този начин несполуките да бъдат по-малко, за да могат те да бъдат напълно отстранени. В медицината въпросът за опазването на организма от заболяване, т. е. въпросът за профилактиката, стои като голяма грижа, лекарите са за да лекуват, но лекарите са и за да предпазват организма от заболявания.

Ревизорът трябва да вдъхва строгост и респект в ревизираните служители и работници. Това условие е най-необходимото и най-важно. Но същевременно контролният орган трябва да бъде дълбоко желан от контролираните служители и работници, да бъде същевременно и опора.

Законопроектът, който ние разглеждаме, идва да укрепи и осъществи организацията на контрола, да засили отговорността за всяко посегателство и недобросъвестно отнасяне към държавните и обществените имущества, да подобри компетентността, знанията, способността на ревизионните служби.

Една от най-важните характеристики на предлагания законопроект е, че неговите разпореждания съчетават укрепване на централизацията едновременно с укрепване на самоуправлението и инициативата, разгръщане на всички сили и способности на отделните министерства и ведомства в направление на контрола. Този принцип е утвърден сега с разработките на втория раздел на предлагания закон — за ведомствения контрол.

Законопроектът съчетава тези извънредно важни принципи, които дават възможност за провеждане на един по-ефикасен контрол, с по-голяма полза за народното стопанство, за държавните интереси и за самите контролиращи и контролирани органи и хора.

Законопроектът предвижда с втория раздел ведомствен контрол. Това значи, че на такива обществени организации законопроектът предоставя, наред с държавния контрол, собствен вътрешноведомствен контрол. Държавният контрол е нужен навсякъде и при всички обществени организации, защото, който работи с държавни пари и държавни средства, той не само не трябва да отбягва, а трябва да желае и да търси компетентния и авторитетен държавен контрол.

Наред с това, че законопроектът засилва позицията на отговорността, на изискванията на всички лица, които работят с държавни и обществени средства, той и демократизира контрола. До 9 септември в старото законодателство на буржоазната държава кооперациите и съюзите нямаха свой вътрешноведомствен контрол. Тогава ревизиите се извършваха от Българската земеделска и кооперативна банка.

Тук не трябва да смесваме вътрешноведомствения контрол с контролните съвети при кооперациите и другите обществени организации, които са обществени органи.

Това е ново демократично начало, което кооперациите в капиталистическите страни го нямат. Следователно този закон говори в каква степен е засилено доверието на държавата към кооперациите и какви възможности социалистическата държава и социалистическото стопанство предоставят на кооперациите в тяхното развитие, че действително народната държава създава най-благоприятни условия за пълното развитие на кооперативните организации.

Нашите условия наложиха миналата година да се слее със закона, който гласува Народното събрание, редица министерства с други министерства, в това число и Комисията за държавен контрол с Министерството на финансите. По този начин се образува Министерство на финансите и държавния контрол. Това целесъобразно и правилно решение на Народното събрание не само че не намали функциите и ролята на държавния контрол, но още повече ги засили. Настоящият законопроект напълно потвърждава това решение от миналата година. Със сливането на Държавния контрол с Министерството на финансите у нас се засили едinodeйствието на тези държавни органи по направление на ефикасния контрол. Така трябва да разбираме ролята и значението на държавния контрол, след като той отиде в системата на Министерството на финансите.

Другари и другарки народни представители! Законопроектът, който се предлага за разглеждане и гласуване от Народното събрание, е навременен и е сериозна крачка напред в нашето социалистическо законодателство за укрепване на държавната, стопанската и финансовата дисциплина, толкова необходими за все повече и повече разгръщащото се социалистическо строителство, за търсене на строга отговорност от нарушителите на законите, за издигане чувството на съзнание на работниците и служителите към още по-големи грижи и уважение на държавните и обществените богатства, за тяхното непрекъснато уголемяване, за повече икономии и пестеливост, за точност и добросъвестност в нашите дела, за повишаване чувството към обществения дълг, за благото на нашия народ, за по-нататъшното процъфтяване на нашата социалистическа държава. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Петър Ползлатев: Има думата народният представител др. Никола Джанков.

Никола Джанков: *(От трибуната)* Другари и другарки народни представители! Великата октомврийска социалистическа революция, чиято 40-годишнина ще празнуваме през тия дни,

докара на власт хората на труда, които никога не бяха управлявали, които знаеха само да работят за другите и нямаха достатъчен опит за управлението на страната. Пред ръководителите на революцията се изправи с целия си ръст задачата да се създаде държавен апарат, който да отговаря на интересите на работническата класа. Те придаваха особено голямо значение на създаването на държавен контролен орган от нов тип, във функциите на който да влезе изучаването на опита от строителството на социалистическата държава, борбата срещу нередностите и злоупотребите, осъществяването на социалистическия контрол и чрез контрола въвличането на масите в строителството на социализма.

Какво голямо значение се отдаваше на държавния контрол се вижда от факта, че на поста народен комисар на държавния контрол се поставяха най-авторитетните и отговорни другари от Централния комитет на КПСС. Държавният контрол бе превърнат в могъщо оръжие на партията и правителството за постоянното усъвършенствуване на целия механизъм на съветската власт, в школа за обучение на трудещите се маси на изкуството да управляват държавата. При това органите на държавния контрол активно осъществяваха проверката на изпълнението на правителствените решения, контрол върху отчетността и разходването на държавните средства и материалните ценности.

Дейците на държавния контрол се стремят към укрепването на всички звена на държавния апарат, към повишаване на личната отговорност на всеки работник и селянин в поверения му участък. Те се борят за по-нататъшното повишаване производителността на труда и нарастване на социалистическото натрупване, за опазване и увеличаване на държавните резерви, за честно планиране и пълно използване на всички възможности на социалистическата система, за изкореняване на корупцията, бюрократизма, за спазване на строга финансова, трудова и държавна дисциплина.

Това е в общи черти основната същност на социалистическия държавен контрол. За да могат да се изпълнят с честия важни и отговорни държавни задачи, контролните органи трябва да се опират и свързват с партийните комитети и другите масово-политически организации. Партийните организации трябва да помагат на органите на държавния контрол и да ги насочват към строго съблюдаване интересите на държавата, да ги възпитават в дух на неотстъпна борба срещу местните настроения и влияния.

Твърдото и честно държане на контролните органи, техният безпределен стремеж към жизнената правда в защита на интересите на работата и на народа трябва да пронизва като изстрел цялата тяхна високо отговорна народна и държавна

дейност. Дейците на държавния контрол трябва да имат солидна подготовка, да са овладели учението за научния социализъм, задълбочено да вникват във въпросите на икономиката и нуждите в дадения исторически етап, да бъдат високо идейни и принципиални деятели. При това, както съветва Георги Димитров, тяхната задача е не само да откриват гнилото, вредителското, но като добросъвестни лекари да се борят за предотвратяване на болестите в нашия икономически и държавен живот, да действуват със средствата на превантивната медицина, да се стремят да поправят нещата.

След 9 септември 1944 г., когато на мястото на старата буржоазна държава се създаде нашата народнодемократична държава, се създаде и Комисия за държавен контрол. Старата държава нямаше нужда от такъв контрол. Напротив, управляващите имаха за цел безконтролно да се обогатяват за сметка на трудещия се народ. Всички ние знаем как се провеждаха тогава държавните търгове и разните спекули, които ставаха с продуктите, произведени от трудещия се народ. Примерът, че сегашното здание на Министерството на вътрешните работи се строи повече от 15 години, а ние за 13 години изградихме цели градове, характеризира цялата тая противонародна дейност на фашистката власт.

Държавният контрол у нас няма за цел да подмени отделните ведомства и министерства, да замени органите на държавната власт по градове и села. Държавният контрол е нагледен така, че да бъде будното око на държавата, където се застъпват нейните интереси.

Сливането на Комисията за държавен контрол с Министерството на финансите в едно общо министерство — Министерство на финансите и държавния контрол — доведе до положението, щото финансовият и държавният контрол да се провеждат от поменатото министерство.

Предлаганият за обсъждане на народните представители законопроект за държавен и ведомствен контрол има за цел да замени разните укази, правилници и постановления с един общ нормативен акт, който да даде пълна и цялостна уредба на държавния, финансовия и ведомствения контрол в Народна република България. Ясно е, че финансовият контрол е част от държавния контрол. Затова компетенцията и обхватът на правата, дадени на министъра на финансите, са почти същите, каквито бяха предоставени на бившата Комисия за държавен контрол. Ведомственият контрол се определя като финансов и стопански.

Проектозаконът дава цялостно уреждане на контрола за изпълнението на законите, постановленията и разпорежданията на Министерския съвет, контрола върху производствената стопанска дейност, контрола върху държавния и стопанския

апарат и контрола върху работата по приемане и решаване жалбите на трудещите се в нашата страна.

В основата на държавния и ведомствения контрол според съветския опит лежат две основни начала. Първото е начело на тоя контрол да се издигат авторитетни и опитни другари, „защото иначе ще затънем в калта на нашите неуредици и в дребни интриги“, казва Ленин. Второто начало е да се привличат работници и селяни със задължително участие на жените до две трети. Това бе решено с декрета на Всеруския централен изпълнителен комитет от 9 април 1919 г.

През м. февруари 1920 г. държавният контрол бе преименуван в Работническо-селска инспекция, така нареченият Рабкрин. Той предвиждаше още по-широко привличане на работниците и селяните в работата на държавния контрол. Новото положение предвиждаше железен режим за икономии, за премахване на всякакви излишества и разхищения, предвиждаше ожесточена борба против хитруванията при изготвянето на плановете, борба за снижаване на себестойността, за повишаване производителността на труда, за качеството на продуктите, за разкриване на резервите. Всичко това предвиждаше дълбока проверка по изпълнение постановленията на правителството, без оглед на лицата.

Без съмнение всички тия елементи лежат и в основата на проектозакона, предложен за разглеждане. Успехите на нашата работническа класа и на нашите селяни в последните години, които бяха отбелязани от Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия, в резултат на които Второто Народно събрание гласува не един народополезен закон, ще продължат и занапред. Законопроектът за държавен и ведомствен контрол има за цел да разчиства пътя за нашето движение напред по пътя на социализма. Това придвижване напред ще бъде още по-бързо и улеснено, ако в борбата с нередностите и нашите недостатъци и грешки се привличат все повече широките трудови маси. Това е контролът отдолу нагоре, когато ръководените проверяват ръководителите, когато те отбелязват допуснатите грешки и недостатъци в работата и помагат за тяхното изправяне.

Съгласно нашата Димитровска конституция властта в Народна република България произхожда от народа и принадлежи на народа. Следователно общественият контрол в лицето на широките народни маси, на трудещите се, е най-широкият и повсеместен контрол. Взаимодействията на държавния и обществения контрол и тяхната по-пряка и тясна връзка в нашия държавен и обществен живот взема всеки ден все по-широки размери и по-нови форми за проявление.

Тук трябва да споменем за обществения контрол, провеждан от комитетите и организациите на Отечествения фронт,

който е едно от звената на народнодемократичната държава. В едно от решенията на IV конгрес на Отечествения фронт се казва:

„Една от важните задачи на Отечествения фронт за в бъдеще трябва да се смята организирането на още по-широк обществен контрол и творческа критика на масите върху работата на държавните и стопанските органи и особено върху дейността на народните съвети. Във всяко село, махала, квартали на градовете да се изградят комисии за обществен контрол върху работата на държавните, стопанските, търговските и други органи и организации, без да се вмесват в тяхната работа. В събранията на Отечествения фронт, махаленските конференции, на срещите с избирателите на депутатите и съветниците да се създаде такава обстановка, че всеки гражданин да може да се изкаже така, както мисли, и да бъде разбран правилно. Сигналите на трудещите се да се отнасят до съответните държавни и стопански органи, които да взимат практически мерки по тяхното отстраняване и възможно задоволяване. Обществената критика и контрол следва да се насочват към изкореняване на проявите на бюрократизма, кариеризма и разхищаването на социалистическата собственост.“

Така организираният и провеждан обществен контрол като огромна мрежа ще трябва да обхване всички подстъпи и гънки на нашия държавен, стопански и обществен живот. Трудещите се имат най-големия и жизнен интерес да бъдат внимателни и бдителни към всички прояви на вредителство и корупция, бюрократизъм и излишества, защото те засягат предимно тях. В това отношение нашите окръжни комитети на Отечествения фронт не са се отзовали и подценяват голямото държавно значение на обществения контрол.

Министерството на финансите и държавния контрол е издало инструкция от 19 август 1957 г., с която се цели чрез привличане на активи от партийните и обществените организации при извършване на проверките държавният и ведомственият контрол да се опре на широката наша общественост. По този начин контролните органи ще бъдат правилно ориентирани и ще използват богатия производствен и технически опит на трудещите се. Това ще обезпечи по-задълбочено, поцялостно и бързо завършване на ревизиите.

Сега след XX конгрес на КПСС тоя въпрос изпъква със своята острота и той намира своето разрешение именно във взаимодействието между държавния и обществения контрол, като при проверките се привличат представители на партията, на Отечествения фронт, на профсъюзите и на местната власт. Такива проверки се направиха по изпълнение постановленията на Министерския съвет и Централния комитет на БКП за

подобряване и поевтиняване на храната в работническите столове, по проверката за незаеятата работна ръка, за подобряване задоволяването на материалните и битовите нужди на трудещите се, по извършването на комуналните услуги, по провеждането на селскостопанските задачи, за задоволяването на жилищните нужди и др.

Препоръчва се в тая инструкция да се поставят кутии за сигнали и предложения в заводите, предприятията и на други видни обществени места. Съветският опит ни сочи за привличане определен актив на трудещите се, на който се възлагат задачи, а също така и за образуване на младежки комсомолски бригади за проверки. Имаме сведения, че държавният контрол у нас в своята работа в градовете Хасково, Търново, Коларовград, Варна се е опирал при своите проверки и на организациите на Отечествения фронт и резултатите са били много добри.

Ние трябва да отбележим, че се налага съгласуване на дейността на държавния и ведомствения контрол и на обществения контрол, организиран от Отечествения фронт. Наложително е Изпълнителният комитет на Националния съвет на Отечествения фронт и Министерството на финансите и държавния контрол да съгласуват своята работа, която в своята същност има еднаква цел и да се създадат в някои случаи общи мероприятия и форми за взаимопомощ при извършване на проверките. Връзката между държавния и обществения контрол трябва да се поощри, да бъде разширена и да получи по-организирана форма. Това ще допринесе за още по-големи резултати в борбата с нередностите, излишествата и недостатъците в нашата работа.

Държавният и ведомственият контрол търпи изменения в своите наименования, но той сега и за в бъдеще ще остане най-остро оръжие в ръцете на партията и правителството против всичко онова, което пречи за нашите успехи и победи, за придвижването на нашия народ по единствения път на прогреса — пътя на социализма.

Законът за пенсиите и за изменението и допълнението на Кодекса на труда, които закони бяха гласувани от последната сесия на Второ Народно събрание, както и предлаганият законопроект за държавен и ведомствен контрол са нови прояви на правилната политика на Българската комунистическа партия и на нашата народна власт. Повишението на пенсиите и привличането на нови слоеве от трудещите се, които ще получат пенсии, новите социални придобивки на работническата класа по Закона за изменение и допълнение на Кодекса на труда са нови и огромни завоевания на нашата работническа класа и на народната интелигенция. Даването на пенсии на повече от 500 хиляди кооператори с приемането на Закона

за пенсиониране на кооператорите и кооператорките преди известно време е също така една огромна победа и завоевание на трудещите се в областта на осигуряването живота и старините на трудещите се селяни.

В основата на всички тия наши победи лежи героичният и самоотвержен труд на трудещия се народ, укрепването на нашия кооперативен строй на село, увеличаването на трудодея, изпълнението на плановете на работниците в предприятията и заводите и в тяхното преизпълнение, борбата за снижаване себестойността на продукцията, борбата за строги икономии — народът ни обича спестовността и пестеливите хора — борбата за качество и за използване резервите на нашата лека и тежка промишленост. Тия завоевания лежат и във високия патриотизъм, и в кипящата енергия на нашата младеж, която през тази есен, преодолявайки трудностите, оказва ценна помощ на нашите кооперативни и държавни стопанства. Дружбата ни с великия Съветски съюз е също така мощна сила и подкрепа за нас.

Всичките тия завоевания на работническата класа и на нашите селяни са само едно начало. Те ще продължат да повишават още повече своите доходи и своето жизнено равнище, ако с още по-голям ентусиазъм и съзнателност участвуват в огромното строителство в нашата страна, разгарят социалистическото съревнование, борят се за високи добиви и висока продуктивност в областта на нашето земеделие и животновъдство и преизпълняват стопанските планове в нашите предприятия и заводи. Светлото бъдеще на нашия народ лежи изключително в неговите ръце. Българската комунистическа партия води и организира честните усилия на нашия народ в неговата героична борба за културен и материален разцвет.

Законопроектът за държавен и ведомствен контрол допълва още една празнота в нашето ново социалистическо законодателство. Той е много навременен и съпада с началото на новия строителен период след завършването на втората петилетка в края на тази година. Нашето строителство иска още по-задълбочен и действен контрол.

Съгласуваните действия между държавния, ведомствения и обществения контрол, когато те взаимно се подпомагат и допълват, ще стимулират нашата обща борба. Не трябва никой да се съмнява, че при такава обстановка контролът като яростна вълна ще се издигне над главите на ония, които нечестно работят, пропиляват народната пара и възспират нашето движение напред.

В нашите организации, предприятия и кооперативни стопанства не може и не бива да се търпят такива хора. Бурените и плевелите в нашата стопанска и обществена нива трябва да бъдат изкоренени издъно и над нашите кооперативни

блокове, нови заводи и градове още по-ярко да блести слънцето на побеждаващия нов и прекрасен живот — социализма.

Да гласуваме, другари, единодушно за законопроекта! (Ръкопляскания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Другари и другарки народни представители! Няма други оратори, желаещи да говорят по законопроекта. Преминаваме към гласуване на законопроекта.

Бюрото предлага законопроекът да бъде гласуван по глави. Има ли друго мнение? — Няма.

Другарите народни представители, които са съгласни с предложението на Бюрото, моля, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Моля докладчика на законодателната комисия д-р Пенчо Костурков да докладва законопроекта.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

„З А К О Н

за държавен и ведомствен контрол.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Които са съгласни с прочетеното заглавие на законопроекта, моля, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

„I. Държавен контрол

1. Държавният контрол проверява и контролира дейността на министерствата, ведомствата, народните съвети, предприятия, учрежденията и организациите по изпълнението на законите, постановленията и разпорежданията на Министерския съвет.

Държавният контрол обхваща контрола върху:

а) производствено-стопанската дейност на всички министерства, ведомства, народни съвети, учреждения, предприятия и организации;

б) събирането, отчитането, опазването, съхраняването и законосъобразното и целесъобразно изразходване на паричните средства и материалните ценности;

в) работата по опростяване, усъвършенствуване и поевтиняване на държавния и стопанския апарат;

г) работата и организацията на ведомствения финансово-стопански контрол;

д) работата по приемане, разглеждане и решаване жалбите на трудещите се, подадени в министерствата, ведомствата, народните съвети, предприятията, учрежденията и организациите.

Извън обсега на държавния контрол е правораздавателната дейност на съдилищата, дейността на прокуратурата по възложените ѝ от закона задачи и специалната дейност на Министерството на външните работи, Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи.

2. Държавният контрол се упражнява от министъра на финансите и държавния контрол чрез проверки и ревизии, извършвани от обособени за целта органи.

3. Министърът на финансите и държавния контрол има право да дава на ръководителите на учрежденията, ведомствата, предприятията и организациите задължителни указания, когато при проверките и ревизиите се установи нарушение или неизпълнение на законите и на правителствените постановления и разпореждания. Той може да изпраща обобщени материали от проверките и ревизиите на съответните министри и ръководители на централни ведомства, за да вземат мерки за отстраняване на разкритите недостатъци.

Когато резултатите от проверките и ревизиите поради важността на въпросите подлежат на разглеждане от правителството, министърът на финансите и държавния контрол докладва в Министерския съвет.

4. Министърът на финансите и държавния контрол може да изпраща в големите и от национално значение предприятия, строителни обекти и пр. органи на държавния контрол за осъществяване на постоянен контрол.

5. За нарушение или неизпълнение на правителствените решения, за неспазване на производствената, финансовата (бюджетна, платежна, щатна и пр.) и плановата дисциплина, за опущения в отчетността, за нехайно и безstopанствено съхраняване или изразходване на парични средства и материални ценности, за издаване сведения или за даване неверни сведения пред органите на държавния контрол, за неизпълнение на задължителни указания, дадени от министъра на финансите и държавния контрол, или за неосказване съдействие на органите на държавния контрол министърът на финансите и държавния контрол има право да налага на виновните лица следните наказания: забележка; мъмрене, строго мъмрене; превеждане на по-ниско платена работа за срок до 3 месеца в същото предприятие, учреждение или организация; преместване на по-ниско платена работа в същото предприятие, учреждение или организация или в друго такова и уволнение. Превеждането и преместването на по-ниско платена работа,

както и уволнението стават съгласувано със съответния министър или ръководител на централно ведомство.

Наказанията се налагат след изслушване обясненията на нарушителя със заповед, издадена от министъра на финансите и държавния контрол. Заповедта не подлежи на обжалване. При разкриване на нови обстоятелства, които не са били взети предвид при издаване на заповедта, министърът на финансите и държавния контрол може да отмени или измени издадената заповед.

Наказанията се налагат до 3 месеца от разкриване на нарушението и не по-късно от 5 години след извършването му.

По отношение на военнослужащите и органите на народната милиция министърът на финансите и държавния контрол прави предложение пред министъра на народната отбрана или пред министъра на вътрешните работи за налагане на дисциплинарни наказания.

6. Министърът на финансите и държавния контрол и упълномощени от него лица имат право да отстраняват временно от длъжност до завършване на ревизията или проверката длъжностни лица, когато има опасност от злоупотреби, укриване на злоупотребите, разхищенията и пр.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Другарите народни представители, които са съгласни да се приеме глава I на законопроекта — Държавен контрол, включваща членове 1—6, както бе прочетена от докладчика, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

„II. Ведомствен контрол

7. Ведомственият финансово-стопански контрол проверява събирането, отчитането, опазването, съхраняването и законосъобразното и целесъобразно изразходване на парични средства и материални ценности, правилното съставяне, изпълнение и отчитане на производствените, търговските, финансовите и други планове и законосъобразността и целесъобразността на стопанските операции.

8. Ведомственият финансово-стопански контрол се осъществява чрез ревизии и проверки от назначени за целта контролни органи, обособени в самостоятелни служби (управления, отдели и пр.) към министерствата, ведомствата, организациите или поделенията им, непосредствено подчинени на съответния министър, ръководител или на заместниците им.

Финансово-стопански контрол върху субсидираните организации упражняват министерствата или ведомствата, отпуснали субсидиите.

Организационната структура на ведомствения финансово-стопански контрол се определя от съответния министър, ръководител на централно ведомство или организация, изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и Софийския градски народен съвет съгласувано с Министерството на финансите и държавния контрол.

9. За отделни случаи или за изпълнение на определени задачи, по изключение ведомственият финансово-стопански контрол може да се извършва и от други длъжностни лица, ако притежават необходимите познания и не са боравили със сметките на ревизираните лица. Даването права на органи на ведомствения финансово-стопански контрол става за всеки отделен случай от висшестоящата организация. Когато особено важни причини налагат това, даването на права може да стане и за по-дълъг период от време. За времето, когато извършват ревизии или проверки, тези лица се считат органи на ведомствения финансово-стопански контрол и имат всички права и задължения на такива органи.

10. Всички контролни органи на ведомствения финансово-стопански контрол от системата на министерствата, ведомствата или организациите независимо от местослуженето им се назначават и уволняват от министъра или ръководителя на ведомството или организацията. Ревизорите към отрасловите отдели на народните съвети независимо от местослуженето им се назначават и уволняват от председателите на изпълкомите на окръжните народни съвети, а за София — от председателя на изпълкома на Софийския градски народен съвет.

11. Ръководството и контролът върху работата на ведомствения финансово-стопански контрол в системата на министерствата, ведомствата и организациите се упражнява от министрите и ръководителите на ведомствата и организациите. Ръководството и контролът върху работата на ведомствения финансово-стопански контрол при отрасловите отдели на народните съвети се упражнява от председателя на изпълкома на окръжния народен съвет, а за София — от председателя на изпълкома на Софийския градски народен съвет.

12. Министърът или ръководителят на ведомството или упълномощено от него лице може временно да отстранява от служба начетените лица за срок не повече от 2 месеца. С определение на съда този срок може да бъде продължен до решаване на делото. Ако начетът не бъде отменен от съда, отчетникът може да бъде уволнен без придиизвестие. Ако начетът бъде отменен, отстраненият се възстановява на служба и му се заплаща обезщетение, но не за повече от два месеца.

13. За организацията и работата на ведомствения финансово-стопански контрол отделните министерства, ведомства или организации издават наредби, съгласувани с Министер-

ството на финансите и държавния контрол. В тези наредби се определят организационната структура, сроковете за ревизиране на обектите, както и субсидираните организации, подлежащи на контрол от министерството или ведомството.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля другарите народни представители, които са съгласни да се приеме глава II — Ведомствен контрол, включваща членове 7—13, както бе прочетена от докладчика, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

„III. Общи разпоредби

14. Държавният и ведомственият финансово-стопански контрол се осъществяват чрез ревизии и проверки.

15. Органите на държавния и ведомствения финансово-стопански контрол имат право:

а) да изискват от ръководителите на учрежденията, предприятия и организациите да представят в определените им от контролните органи срокове отчети, баланси, счетоводни данни и книжа, справки, извлечения, сведения, обяснения и пр., свързани с проверките и ревизиите.

Органите на държавния контрол имат същите права и по отношение ръководителите на министерствата и ведомствата;

б) да изземват документи за обезпечаване на доказателствата и да искат сведения и обяснения от частни лица;

в) да проверяват производствените помещения, строителните обекти, съоръженията, касите, складовете и др.;

г) да назначават вещи лица и да привличат специалисти при проверките и ревизиите;

д) да налагат възбрани или запори върху имуществата на лицата, отговорни за причинените щети.

16. Всички държавни органи и служебни лица са длъжни да оказват съдействие на органите на държавния и на ведомствения финансово-стопански контрол при изпълнение на възложените им задачи.

17. За установените при проверките и ревизиите щети виновните лица, които са ги причинили, отговарят за пълния им размер, освен в случаите, когато е предвидена друга отговорност.

Лицата в предприятията, учрежденията и организациите, на които са поверени парични средства или материални ценности под отчет или които боравят с тях, носят пълна имуществена отговорност за щетите от липси.

Когато щетата е причинена от няколко лица, те отговарят солидарно. Солидарно с тях отговарят и лицата, получили нещо без основание (възползували се от облагата), с изключение на тези, които са получили добросъвестно суми за трудово възнаграждение, обезщетения и добавки към тях (чл. 82, ал. 1, първото изречение, от КТ).

Виновните лица заплащат и лихва по 1% месечно от деня, когато е причинена щетата, а ако това не може да се установи, от деня, когато щетата е открита, до окончателното внасяне на сумата.

18. Когато щетата произхожда от липси на стокови и материални ценности, размерът ѝ се определя по единните държавни цени на дребно към деня на причиняване щетата, а ако това не може да се установи — към деня на ревизията или проверката.

19. Имуществената отговорност на отчетниците се погасява с изтичането на 15-годишна давност от причиняване на щетата.

Тази давност се прекъсва освен при условията, предвидени в чл. 116 от Закона за задълженията и договорите, и с актовете, съставяни от контролните органи.

20. Актовете, установяващи щети, за които се носи отговорност в пълен размер, се изпращат на съответния съд, за да се постанови решение съгласно съответните разпоредби на Гражданския процесуален кодекс.

Когато щетите произхождат от престъпления, актовете се изпращат на прокуратурата. В тези случаи наказателният съд се произнася служебно и за имуществената отговорност на виновните лица.

Като граждански ответници се призовават лицата, които носят само имуществена отговорност.

При прекратяване на наказателното преследване актът се изпраща служебно на съответния граждански съд, за да се произнесе по гражданската отговорност съгласно съответните разпоредби на Гражданския процесуален кодекс.

Когато при разглеждане на делото пред съда се разкрият данни за налагане на паричен начет, съдът постановява решение за това.

21. Като страна по образуваните в съдилищата дела се призовава ошетеното учреждение, предприятие или организация, а когато са задължени ръководни лица — и висшестоящата организация. По производства, по които е страна кооперативна или обществена организация, освен ошетената се призовава и висшестоящата организация.

Интересите на ошетените учреждения, предприятия или организации се защитават пред съдилищата от законните им представители, от упълномощени от тях лица и от юрисконсултите, натоварени от министъра на финансите и държавния

контрол или от съответния министър или ръководител на ведомство.

22. По влезлите в сила решения и присъди, с които са присъдени суми на държавни учреждения и предприятия или на организации, съдилищата служебно издават изпълнителни листове, които се изпращат на контролните служби, изпратили актовете в съда.

Тези изпълнителни листове се привеждат в изпълнение от финансовите отдели при народните съвети, ако сумите са присъдени в полза на бюджетни учреждения, и от съдебните изпълнители, ако сумите са присъдени в полза на държавни предприятия или обществени и кооперативни организации.

23. Министърът на финансите и държавния контрол може да налага парични начети на длъжностни лица, причинили щета на държавни учреждения и предприятия и на кооперативни или обществени организации, до размер на причинената щета, но не повече от тримесечната им заплата, в следните случаи:

а) изразходване на суми за работна заплата на административно-управленческия апарат над одобрения за тази цел фонд, щат или размер на заплатата, както и превишаване на административно-стопанските разходи над утвърдените кредити;

б) незаконно раздаване на парични и натурални премии, възнаграждения и помощи;

в) незаконно допълнително изплащане на възнаграждения за работа, включена в кръга на служебните задължения;

г) изплащане в повече на командировачни пари и други видове надплащания на работници и служители;

д) повреди и загуби на стоки;

е) незаконно изразходване на средства за банкети, празненства и юбилей;

ж) невземане на мерки за своевременно събиране на суми от подотчетни лица и други парични вземания или стокови и материални ценности, в резултат на което вземанията не могат да се съберат;

з) изплащане за сметка на учрежденията, предприятията или организациите глоби, наложени на длъжностни лица за неизпълнение на задължителни за предприятията, учрежденията или организациите финансови, технически, санитарни и други правила.

Парични начети (ограничена отговорност) може да се налагат и в други, сходни на горните случаи, ако от незаконните действия или бездействия на лицата е произлязла щета.

Парични начети по актове, съставени от органи на ведомствения финансово-стопански контрол, могат да налагат и министрите, ръководителите на централни ведомства и председа-

телите на изпълкомите на окръжните народни съвети и Софийския градски народен съвет в горните случаи.

24. Размерът на паричните начети за щети, причинени от няколко лица, се определя поотделно за всяко лице съобразно вината му.

25. Събирането на паричните начети се извършва от счетоводителите на предприятията, учрежденията или организациите в мястото, където работи начетеното лице, или от лицата, които изплащат трудовото възнаграждение на работниците и служителите.

Събраните по парични начети суми се внасят в приход на държавния бюджет, а ако щетата е причинена на кооперативна или обществена организация — в приход на ощетената организация в тридневен срок от деня на удържането.

Когато паричният начет или непогасената от него част не могат да се съберат от трудовото възнаграждение на начетеното лице, събирането става чрез финансовите отдели или съдебните изпълнители по реда, посочен в чл. 22 от настоящия закон.

26. Заповедите, с които са наложени парични начети, не подлежат на обжалване. При допуснати правни или фактически грешки или при новооткрити обстоятелства министрите, ръководителите на ведомствата или председателите на изпълкомите на окръжните народни съвети и Софийския градски народен съвет могат да изменят или отменят издадените от тях заповеди.

27. По приложението на настоящия закон министърът на финансите и държавния контрол издава наредби, инструкции и окръжни.

Председателстващ Петър Попзлатев: Които са съгласни да се приеме глава III — Общи разпоредби, включваща членове 14—27, както бе прочетена от докладчика, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

„IV. Преходни разпоредби

28. Във всички закони, укази, постановления, правилници и пр., където е отбелязано „Комисия за държавен контрол“ или „Министерство на финансите“, да се чете „Министерство на финансите и държавния контрол“.

29. Настоящият закон отменя Указа за финансов контрол, Правилника на Комисията за държавен контрол в Народна република България. Правилата за налагане парични начети

от органи на Комисията за държавен контрол и всички разпоредби, които му противоречат.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Другарите народни представители, които са съгласни да се приеме глава IV — Преходни разпоредби, включваща членове 28 и 29, както бе прочетена от докладчика, да гласуват. Мнозинство, приема се.

С това законопроектът за държавен и ведомствен контрол е окончателно приет.

Пристъпваме към следващата точка от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места.

Този законопроект заедно с мотивите беше раздаден на другарите народни представители навреме и затова Бюрото счита, че не е необходимо да се четат мотивите и текстът на законопроекта. Има ли противно мнение? — Няма.

(Съгласно чл. 28 от Правилника за вътрешния ред на Второ Народно събрание поместват се мотивите и законопроектът, както са внесени за разглеждане:

М О Т И В И

към законопроекта за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места

Другарки и другари народни представители! Съгласно сега действащия чл. 10 от Закона за планово изграждане на населените места градоустройствените планове на населените места с повече от 15 000 жители, както и на населените места с особено народностопанско и общонационално значение се утвърждават с указ по предложение на Министерския съвет, въз основа на доклад на председателя на Държавния комитет по строителство и архитектура, а на останалите населени места — с указ по предложение на председателя на Държавния комитет по строителство и архитектура.

Съгласно чл. 12 от закона измененията и допълненията на градоустройствените планове се утвърждават по същия ред.

Досегашният опит обаче показва, че този ред за разглеждане, утвърждаване и изменение на градоустройствените планове не е целесъобразен. Необходимо е той да се опрости с оглед да се осигури по-голяма оперативност при създаване на градоустройствените планове съобразно с градоустройствените, техническите и стопанските изисквания и нуждите на строителството.

Предвид на това и в съответствие с постановление № 161 от 11 юли 1957 г. на Централния комитет на Българската ко-

мунистическа партия и Министерския съвет за подобряване на работата на народните съвети и за разгръщане инициативите на трудещите се налага се чл. 10 от закона да се измени, като утвърждаването на градоустройствените планове за градове с повече от 40 000 жители се възложи на Министерския съвет; за градове с по-малко от 40 000 жители — на Държавния комитет по строителство и архитектура при Министерския съвет; а за селата — на изпълнителните комитети на окръжните народни съвети, съответно на изпълнителния комитет на СГНС. Градоустройствените планове на населени места с по-малко от 40 000 жители, които по преценка на Държавния комитет по строителство и архитектура са с особено народностопанско или общонационално значение, следва също да се утвърждават от Министерския съвет.

Съгласно действащия чл. 55а от Закона за планово изграждане на населените места отреждането на парцели за жилищно строителство се извършва със заповед на министъра на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата съгласувано с Държавния комитет по строителство и архитектура. Всяка преписка по отреждане на парцели се представя на комитета за съгласуване, което води до забавяне на производствата по осигуряване на терени за строителството. За да се опрости този ред, необходимо е съгласуването с Държавния комитет по строителство и архитектура да отпадне, още повече, че министерството разполага с необходимия кадър от специалисти, а Държавният комитет по строителство и архитектура може всякога да упражнява контрол върху общата дейност по отреждане на парцелите.

За да се осигури по-голяма оперативност на работите по осигуряване на терени за жилищно строителство, необходимо е също така да отпадне съгласуването с министъра на финансите и държавния контрол при решаване на принципния въпрос за обезщетяване на собствениците на имотите в брой по членове 55в, алинея последна, и 55ж, алинея последна от закона. От друга страна предвидените срокове за обжалване на регулационните, квартално-застроителните и улично-фасадните планове пред надлежните правораздавателни органи, както и срокът за преглед на решенията на тези органи по реда на надзора по членове 66а, 66б и 66в от закона следва да се намалят от един месец на 7 дни.

По изложените съображения моля Народното събрание да разгледа и гласува законопроекта за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места.

Министър на комуналното стопанство,

благустройството и пътищата: **Ст. Тончев**

ЗАКОНПРОЕКТ

за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места

§ 1. Чл. 10 се изменя така:

„Министерството на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата изпраща изработения проект за градоустройствен план на народния съвет.

Проектът се оставя на разположение на гражданите и на учрежденията, предприятията и обществените организации в продължение на един месец за проучване. След изтичане на този срок проектът се разглежда в сесия на народния съвет. Проектотрадоустройствени планове, които засягат повече населени места, се разглеждат в съвместна сесия на съответните народни съвети. В сесията на народния съвет участвуват със съвещателен глас и представители на ведомства и обществени организации, както и специалисти.

Народният съвет обсъжда направените предложения и възражения и се произнася по проектоплана с обосновано решение.

Разгледаният от народния съвет проект с всички книжа по него се изпраща в Министерството на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата. Постъпилите в Министерството проектопланове се разглеждат от Съвета по планово изграждане на населените места, който дава обосновано заключение то тях.

Министърът на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата с обосновано предложение, придружено от заключението на Съвета по планово изграждане на населените места и мненията на всички заинтересувани ведомства и обществени организации, представя проектоплана на Държавния комитет по строителство и архитектура при Министерския съвет. Комитетът разглежда проектоплана и ако намери за необходимо, го изменя и допълня или го връща за преработване.

Градоустройствените планове на градовете с повече от 40 000 жители се утвърждават от Министерския съвет по доклад на Държавния комитет по строителство и архитектура.

Градоустройствените планове на градовете с по-малко от 40 000 жители се утвърждават от Държавния комитет по строителство и архитектура.

Градоустройствените планове на селата се утвърждават от изпълнителния комитет на окръжния народен съвет, съответно на Софийския градски народен съвет, въз основа на мотивирано заключение на надлежния съвет по планово изграждане на населените места.

Градоустройствените планове на населени места с по-малко от 40 000 жители и по преценка на Държавния комитет по строителство и архитектура с особено народностопанско и общонационално значение се предлагат от комитета за утвърждаване от Министерския съвет. Комитетът изисква за утвърждаване по този ред градоустройствените планове на селата, които по негова преценка са от особено народностопанско и общонационално значение.

Постановленията и решенията за утвърждаване на градоустройствените планове влизат в сила от деня на обнародването им в „Известия на Президиума на Народното събрание“.

§ 2. В чл. 55а, ал. I, изразът „съгласувано с Държавния комитет по строителство и архитектура“ се заличава.

§ 3. В членове 55в, ал. V, и 55ж, ал. IV, се заличават думите „след съгласуване с министъра на финансите.“

§ 4. В членове 66а, 66б и 66в думите „едномесечен срок“ се заменят със „седемдневен срок“.)

Давам думата на министъра на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата д-р Стоян Тончев да направи своя доклад по законопроекта.

Министър Стоян Тончев: *(От трибуната)* Другари и другарки народни представители! Под непрестанните грижи на Българската комунистическа партия и на народното правителство нашите населени места се изграждат и преустройват с бързи темпове на социалистически основи. Бързият растеж на градовете и промишлените центрове и широко разгънатото социалистическо строителство в тях налагат да се осигури своевременното изработване и утвърждаване на градоустройствените и регулационни планове, които представляват основата за осъществяване на мероприятията на държавата и обществените организации, както и на цялото жилищно строителство в страната — ведомствено, групово, кооперативно и индивидуално.

Опитът показва, че сега съществуващият ред за утвърждаване на градоустройствените планове не е напълно целесъобразен, че е необходимо той да се опрости, с оглед плановете да могат да се поставят в действие в по-кратки срокове след тяхното изработване от проектантските организации. Предвид на това и в съответствие с постановлението на Централния комитет на Българската комунистическа партия и на Министерския съвет от 11 юли 1957 г. за подобряване на работата на народните съвети и за разгръщане на инициативата на трудещите се, налага се чл. 10 от Закона за планово изграждане на населените места да се измени, като се възприеме такъв ред за утвърждаване на плановете, че работите по градоустройственото планиране на населените места да могат при всички слу-

чаи да се изпълняват в съответствие с темповете за развитие на самото строителство.

В този дух се предвижда градоустройствените планове за градове с повече от 40 000 жители да се утвърждават от Министерския съвет, тези за градове с по-малко от 40 000 жители — от Държавния комитет по строителство и архитектура при Министерския съвет, а тези за селата — от изпълнителните комитети на окръжните народни съвети, съответно на Софийския градски народен съвет. Градоустройствените планове на такива населени места обаче, които са с особено народностопанско или общонационално значение, ще се утвърждават във всички случаи от Министерския съвет.

Самото изменение на чл. 10. от закона осигурява най-широко обществено разглеждане и обсъждане на проектоградоустройствените планове в народните съвети с участието на заинтересуваните ведомства и обществени организации, както и на гражданите. Предвижда се проектите да бъдат излагани в продължение на един месец, като направените по тях възражения и предложения, надлежно проучени и обсъдени, ще помагат да се намерят най-правилните решения, в съгласие с поставените градоустройствени, технически и стопански изисквания.

По пътя към социализъм нашата родина променя коренно своя облик и един от характерните белези на тази забележителна промяна е и разгънатото огромно жилищно строителство във всички краища на страната. Това строителство прави впечатление не само на всеки гост на нашата страна, но и на самите нас — строителите на социализма. Темповете на развитие на жилищното строителство в нашата страна са нещо съвършено непознато до 9 септември 1944 година. Няма град или село у нас, гдето да не преобладават червените покриви на новите жилищни сгради. Това е радостно явление. То говори за две основни неща: че през годините на народната власт битът на нашите граждани, обликът на техния живот се е променил дълбоко и на второ място — което е и особено показателно — че материалното благосъстояние на работниците, селяните и трудовата интелигенция непрекъснато расте. Защото беден човек, другари и другарки народни представители, не строи къща. Тази проста истина не могат да разберат враговете на социализма и техните продажни гласове пресипват от непрестанен клеветнически вой. Но враговете могат още повече да се озлобят — ние твърдо и уверено ще вървим напред, ще строим заводи и язовири, ще обработваме по научен начин нашите плодородни полета, ще строим все повече и повече нови жилища — ще издигаме непрекъснато културното равнище и материалното благополучие на българския народ.

Какво говорят данните за размера на жилищното строителство у нас през годините на народната власт?

През този период само държавата е построила над 4200 жилищни блока с повече от 34 000 отделни жилища, с 3 880 000 квадратни метра площ на обща стойност близо 3 милиарда лева. В тези нови, красиви и удобни държавни жилища живеят повече от 300 000 души. От тези сгради около 1500 жилищни блока с близо 6000 отделни жилища и 438 000 квадратни метра площ на стойност 410 000 000 лв. са построени в българското село — за работниците и служителите от ДЗС и МТС и за работниците от заводите и фабриките.

Държавното жилищно строителство, в съответствие с партийните и правителствени директиви, се насочва предимно в големите градове и промишлените и стопанските центрове. Поради това и в тях бяха построени стотици нови жилищни блокове с хиляди апартаменти. Само в София за периода след 9 септември 1944 г. държавата строи над 460 жилищни блока с около 10 000 апартамента с 630 000 квадратни метра жилищна площ на стойност над 550 000 000 лева.

Радостно явление е, че у нас се разви широко и една друга, самобитна форма на жилищното строителство — груповото и кооперативното строителство, което допринася значително за по-бързото задоволяване на жилищно-битовите нужди на трудещите се. Обемът на кооперативното, груповото и индивидуалното жилищно строителство вече далеч надминава този на държавното жилищно строителство.

През годините на народната власт по линията на кооперативното, груповото и индивидуалното жилищно строителство в страната са построени общо 253 712 жилищни сгради с повече от 320 000 жилища, с площ 14 800 000 квадратни метра, на стойност около 7 милиарда лева. Или по линията на посоченото строителство на всеки български гражданин се пада по 2 квадратни метра нова жилищна площ. В тези новопостроени жилища сега живеят повече от 2 300 000 трудещи се.

Твърде характерни са данните за жилищното строителство в селата. Така например само за три години в с. Овчи кладенец — Ямболско, от всичко 503 къщи са построени 362 нови сгради, в с. Конево — Новоагорско, от 520 къщи — 230 са новопостроени, в с. Кирил и Методиево — Старозагорско, от 260 къщи — 210 са нови, в с. Алеково — Свищовско, има 189 нови къщи от всичко 517 и т. н.

През изтеклите 13 години в нашите села са построени 191 800 жилищни сгради с 11 227 000 квадратни метра площ на стойност близо 5 милиарда лева. Днес у нас в нови жилища живеят повече от един милион трудещи се селяни, които се радват на плодовете на своя труд и на благополучието, което социалистическата стопанска система носи на нашия

народ. Няма капиталистическа държава, която може да създаде такива блага за своите граждани, както държавата със социалистически обществен и стопански строй.

Или общо за периода от 9 септември 1944 г. досега са построени по линията на държавното, кооперативното, груповото и индивидуалното жилищно строителство: 257 912 жилищни сгради с повече от 354 000 отделни жилища с площ 18 680 000 квадратни метра на стойност 9 857 000 000 лв.

С приетото от това Народно събрание през миналогодишната му юнска сесия изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места се разреши — в съгласие с благоустройствените изисквания — да се отреждат имоти на частни лица и обществени организации за ведомствено, групово и кооперативно жилищно строителство, както и да се отчуждават идеални части от парцели за надстрояване и пристрояване на съществуващите в тях сгради.

Тези законоположения откриха нови перспективи за разгръщане на широко жилищно строителство в страната, за по-бързо задоволяване на нуждата от удобни, евтини и хигиенични жилища за трудещите се. Заедно с това се създадоха необходимите предпоставки за правилно архитектурно-градоустройствено изграждане и оформяване на жилищните райони, за правилна социалистическа реконструкция на населените места и за ограничаване на стихийно извършваното, под напора на жилищните нужди, строителство в неурегулирани и неблагоустроени части. Характерно за тези нови форми на групово и кооперативно жилищно строителство е, че то се осъществява с непосредственото участие на самите собственици на имотите, на които по правило се отстъпват жилища в построените нови сгради.

Резултатите от приложението на Закона за планово изграждане на населените места се чувствуват в цялата страна. Наред с дейността по отреждане на парцели за групово и кооперативно жилищно строителство самите собственици започнаха повсеместно да организират застрояването на своите празни места или такива с малоценни постройки. Така например, докато в София през 1954 г. са построени 16 кооперативни блока с 200 апартамента, през 1955 г. — 45 блока с 550 апартамента, през 1956 г. — 76 блока с 968 апартамента — през настоящата 1957 г., при действието на новите законоположения, се строят 301 кооперативни и групови жилищни блока с 4226 апартамента.

Това показва, че нашето законодателство е ефикасно, че резултатите от неговото приложение са ползотворни. Необходимо е обаче в Закона за планово изграждане на населените места да се внесат някои подобрения, за да се постигне по-голяма оперативност в работата по осигуряване на терени за

ведомствено, групово и кооперативно жилищно строителство. В този смисъл предлаганият законопроект предвижда предварителното съгласуване на заповедите на министъра на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата за отреждане на парцелите с Държавния комитет по строителство и архитектура, както и предварителното съгласуване с министъра на финансите по принципния въпрос за обезщетяване на собствениците в брой — да отпаднат. Предвижда се от друга страна сроковете за обжалване на регулационните, квартално-застроителните и улично-фасадните планове пред надлежните правораздавателни органи, а така също срокът за преглед на решенията на тези органи по реда на надзора — да се намалят от един месец на 15 дни.

С предлаганите изменения на закона ще се даде нов тласък на дейността по социалистическото планово изграждане на населените места, за да могат нашите градове и села да растат от ден на ден все по-красиви и всестранно благоустроени за непрекъснатия растеж на културното и материалното благосъстояние на българския народ.

Предлагам ви, другари и другарки народни представители, да гласувате предложението законопроект. *(Ръкопляскация)*

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата докладчикът на законодателната комисия др. Никола Джанков да докладва предложението на комисията.

Докладчик Никола Джанков: *(Чете)*

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места

1. В ал. VIII на предлагания с § 1 от законопроекта нов чл. 10 думите „мотивирано заключение“ да се заменят с думите „обосновано заключение“.

Съображения. В алинеи III, IV и V на предлагания нов чл. 10 от проекта се говори за „обосновано заключение“ и за „обосновано предложение“; за единство в терминологията би следвало и в ал. VIII думата „мотивирано“ да се замени с „обосновано“.

2. Алинея IX на същия чл. 10 да се преработи така: „Градоустройствените планове на населени места с по-малко от 40 000 жители, които по преценка на Държавния комитет по строителство и архитектура са с особено народностопанско или общонационално значение, се разглеждат и утвърждават по реда на алинеи I до VI включително.“

Съображения. С предлаганата нова редакция ал. IX не се изменя по същество. Тя получава само по-кратка и по-ясна редакция.

3. В § 4, с който се изменят членове 66а, 66б и 66в, думите „седемдневен срок“ да се заменят с думите „двеседмичен срок“.

Съображения. Предлаганият със законопроекта срок от седем дни, в който гражданите ще могат да обжалват относно тяхната законосъобразност одобрените улично-регулационни, нивелетни, квартално-застроителни и улично-фасадни планове пред особената комисия при Министерството на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата, да обжалват дворищно-регулационните планове относно тяхната законосъобразност пред окръжния съд или да правят искания за преглед по тях по реда на надзора пред Главната прокуратура или председателя на Върховния съд, е твърде кратък. На практика гражданите не ще могат своевременно да се ориентират и да защитят своите права. Поради това се предлага този срок от 1 месец, както е в сега действащия закон, да стане две седмици. С това се намаляват сега съществуващите законни срокове, а едновременно с това се създават и по-големи гаранции за гражданите.

Председател на законодателната комисия: **Б. Лозанов**“

Председателстващ Петър Попзлатев: Има ли другари народни представители, които желаят да се изкажат по законопроекта?

Има думата др. **Димитър Попов**.

Димитър Попов: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! С предлаганото изменение на Закона за планово изграждане на населените места, както и със самия Закон за планово изграждане на населените места се засягат, както знаете, няколко много важни проблеми на нашето строителство, на изграждането на нашите градове и нашите населени места.

На първо място аз имам предвид въпроса за градоустройствените планове.

Трябва да се признае, че нашите градоустройствени планове се изработват, бих казал, твърде мудро и също така се утвърждават много бавно. А развитието на градовете и населените места изобщо без подходящо съставени и обсъдени — в социалистически смисъл съставени градоустройствени планове — не може да става правилно. Допуска се безразборно, хаотично застрояване и след това се налага да се внасят изменения, които струват много скъпо на държавата.

Аз трябва да кажа, че различните институти, които трябва да утвърждават тези планове, прекалено според мен ги бавят. Това се отнася за Комитета по строителство и архитектура, който би трябвало по-честно да отправя работата по онези градоустройствени планове, които се внасят при него за разглеждане, и да дава мнения и предложения, когато се внасят те за утвърждаване в Министерския съвет. Но и в Министерския съвет също така се бавят много предложените планове, главно градоустройствените планове. Аз трябва да ви кажа, другари, че за София като наша столица още няма съвременен градоустройствен план. Той се работи, както знаете, по решение на правителството и на Централния комитет и тая работа продължава, бих казал, от 1950 г. Вярно е, че ние като съвет, като дейтели на социалистическия градски съвет в това отношение имаме сериозна отговорност, но аз трябва да кажа, че и когато изработим известен проект и когато той е представен, той не се разглежда дълго време. Ето и сега нашият план стои в Министерския съвет толкова време и ние се затрудняваме, тъй като строителството папира, така да се каже, усилва се. И вие сами виждате, че се строи много в нашата столица и ние трябва да избързаме с изработването на плана, за да може да се регламентира, така да се рече, нашето строителство, да бъде то напълно в съгласие с генералния план, който ще бъде утвърден.

Аз бих помолил нашето правителство да се ускори разглеждането на предложението, което е направено в Министерския съвет от Софийския съвет и от градския комитет на партията във връзка с плановото задание за реконструкцията на плана на София.

Направените предложения за изменение на Закона за планоно изграждане на населените места предвиждат известна по-голяма оперативност в това отношение. Както се каза, предвижда се именно да бъдат утвърждавани градоустройствените планове на градове до 40 000 души от комитета, а на градове по-големи от 40 000 души — от Министерския съвет. Дава се право на окръжните съвети, в това число на Софийския, да утвърждават тези планове на селата. Поради това, че тая работа улеснява утвърждаването и въобще придвижването на градоустройствените планове, аз смятам, че тя е уместно предложена и ще гласувам за това изменение.

Другият проблем, другарки и другари народни представители, който се поставя във връзка с разглежданото изменение на закона, е въпросът за така наречените регулационни, нивелационни и други планове, свързани със самото строителство. Много важен елемент в градоустройствения план на един град за неговото правилно развитие е така също и наличието на добре разработен регулационен план, нивелационен

план, квартално-застроителни и други няколко такива категории. Именно наличието на такива правилно съставени и съвременни планове е също така една много важна предпоставка за доброто социалистическо развитие на нашите градове.

Трябва да кажа, че и в това отношение работата се много бави, бавно се извършва, по самото съставяне на плановете се работи извънредно дълго време от нашите технически служби, а след това, когато започне да се обявяват и разглеждат тези планове, тая работа продължава понякога с години.

В нашия закон е предвидено, че след като един регулационен план, уличен регулационен план се състави, дава се възможност на гражданите по един месец да обжалват, след това се дава възможност на тези, които не са доволни от така наречената особена комисия при Министерството на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата да обжалват и пред Върховния съд.

Аз искам тук да се спра на един въпрос, другари и другарки народни представители, който е доста важен. Ние много често отправяме разрешението на различни въпроси до нашите народни съдилища. Мене ми се струва, че ние се увличаме в това отношение. Ние например сега сме казали в нашия Закон за планово изграждане на населените места, че граждани, които са недоволни от дворищната регулация, имат право, след като са възразили пред съответния изпълком, да обжалват и пред съдилищата. А това е един чисто технически въпрос. Например по градоустройствения план е установено, че в квартал Лозенец местата могат да бъдат по 800 кв. метра. Когато мине регулацията, тя се съобразява с тези общи установки на генералния план и определя, да кажем, че на гражданина Петров, който има един декар място, т. е. 1000 кв. метра, трябва да се вземат 200 кв. метра и да се предадат на гражданина Иванов, който има 600 кв. метра. По този начин ще се образуват парцели от по 800 кв. метра. Разбира се, че се намират винаги граждани, които се считат засегнати не в техен интерес, не се считат с тези решения на съответните технически служби и ги обжалват. Но аз питам какво може да направи съдията, когато той трябва да се справя с един чисто технически въпрос и да каже правилно ли е или неправилно е постановил съответният законодателен орган, когато е утвърдил, че там местата трябва да бъдат, да кажем, 800 кв. метра и съобразно с това е изработен съответният регулационен план. Това е един въпрос, който би могъл да се обжалва пред съответния по-горестоящ орган, който работи с тези въпроси, който ги познава, но няма никаква нужда да се правят процеси от такива въпроси, които са чисто технически. И аз съмтам, че не е правилно това, което ние сме направили и което

утежнява нашата работа във връзка със съставянето и утвърждаването на нашите регулационни планове.

Затова, като считам, че измененията, които се правят в тая връзка — като се съкращава срокът — са правилни, след това правя предложение съответният текст на Закона за планово изграждане на населените места, където е казано, че по дворищно-регулационните планове гражданите могат да обжалват пред народните съдилища, да се измени и да се определи гражданите да се оплакват пред така наречената особена комисия, която съществува при Министерството на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата. В нея има и съдия, но има и повече технически лица и там много по-компетентно могат да се разглеждат тези възражения.

Освен това, другари и другарки народни представители, аз считам, че законодателната комисия неправилно увеличава срока за обжалване на гражданите, които са недоволни по различни случаи — както във връзка с нивелационните и регулационните планове, така и във връзка с отреждането на терени за градско жилищно строителство. Правилно е прието срокът, който беше предложен — да бъде едноседмичен. Въпреки това комисията намира, че този срок — едноседмичният — е много малък и прави предложение той да бъде 14 дни, т. е. две седмици. Аз моля Народното събрание да не се съгласява с това предложение на законодателната комисия.

Тук ние навлизаме в третия проблем, който се засяга със Закона за планово изграждане на населените места. Това е въпросът за жилищното строителство. След издадените правителствени документи за поощряване на жилищното строителство с обществени и особено с частни средства по линията на кредитиране на инвестиционната банка, както каза тук д-р министър на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата, ние имаме много сериозно развитие на жилищното строителство в нашата страна. В София ние имаме в настоящия момент над 5000 квартири, които се строят по различни линии, така да се каже, но главно по кооперативен и индивидуален начин. От тях 1300 са държавни, а останалите са на кооперации, на групово строителство, а така също и индивидуално строителство. Това показва, че тая линия на нашата партия и на нашето правителство за използване спестяванията на нашия народ за насърчаване усилията на гражданите сами да разрешат своите нужди за жилища е съвършено правилна.

Обаче две неща са необходими за поощряване на това строителство: необходими са места, необходими са и материали. Ние срещаме огромни затруднения особено тук в София да намерим места. Ние места не можем да произведем, те са дадени, те са установени, на терена са тези места. Както знаете, те са притежание в по-голямата част на частни лица,

които по една или друга причина не могат да ги застроят, държат ги с години. Ние трябва да вземем тези места за обществен интерес, да излезем от това положение, при което сега изпитваме сериозни жилищни затруднения. Аз мисля, че това е главната задача, че тя е изключително важна, че ние трябва с всички сили да създадем улеснения при решаването на тая задача, а не да дърпаме назад, не да имаме предвид второстепенни въпроси, не правни и никакви други, и да **внеса**ме затруднения при решаване на тая главна задача.

А какво имаме сега, другарки и другари? Когато решим да отредим един терен за нуждите на група граждани, които са се кооперирали, ние трябва да минем през такива митарства, трябва толкова много хора да слушаме, възражения се пращат от едни на други и ще се минат 230, а някъде и повече дни, докато се даде възможност на гражданите да отидат да строят. Така не може. Предвидено е тези места, които се отреждат за жилищно кооперативно строителство, да се съгласуват. След като отидат в Министерството на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата, там минават една дълга процедура и аз не бих желал да Ви отнемам времето, за да Ви я опиша точно. Но като отиде в комуналното стопанство въпросът за отреждане на тези терени, след това е предвидено да отиде в Комитета по строителство и архитектура, да отиде и във финансовото министерство. Аз не зная какво може да се прави в Комитета по строителство. Един терен за жилищно строителство се отрежда по план. А е предвидено финансовото министерство да контролира средствата, когато се изплаща на лица за места. Но тук не се засягат държавни средства, защото ги изплащат частни граждани. И няма никаква нужда да се иска съгласието на Министерството на финансите, защото тук не се ангажират държавни средства.

Министър Кирил Лазаров: Това пада.

Димитър Попов: Именно това обяснявам.

Сега в това направление, другари и другарки народни представители, аз считам, че трябва да създадем това поне малко улеснение за ускоряване на въпроса за жилищното строителство и да не се съгласим наново да удължаваме този срок за възраженията, който според мен не е нужен. Защото всеки гражданин знае своевременно, той бива уведомяван, че се постъпва така или другояче с неговия имот и може да направи своите възражения по установения в закона ред — именно в 7 дни, а не в по-продължителен срок, който тормози жилищното строителство.

Аз считам, че за идущата година нашето правителство ще трябва да направи усилия да обезпечи повече материали за

развитие на жилищното строителство по линията на кооперациите и груповото строителство.

Тази година ние имаме много хора, които започнаха строителство. Но трябва да се каже, че сериозна пречка за неговото развитие и причина, която няма да даде възможност всички сгради да бъдат предадени така, както трябваше това да стане, е липсата на достатъчно материали. Ние сме дали на правителството списък съответно на това, което се предвижда идущата година да се строи, и ще настояваме да се обезпечат тези материали, за да може да се оползотворят спестяванията на гражданите и да се улесни разрешението на нашите жилищни нужди.

Аз искам, другарки и другари народни представители, да ви обърна вниманието на още един-два въпроса.

Искам да кажа няколко думи за така нареченото незаконно строителство. То е добило такива големи размери, че представлява сериозна угроза за плановото развитие и за плановото изграждане на нашите градове. Някои другари считат, че това е един изход за разрешение, за създаване на повече жилища. Други считат, че това е строителство, трябва да се радваме и няма защо да пречим. Трябва да е ясно, другарки и другари народни представители, че такова развитие на безпланово, извънзаконно, стихийно строителство ще струва милиарди на нашето народно стопанство. Тия хора, които, бих казал, по лесен начин разрешават някои свои жилищни нужди, в същност причиняват много голям ущърб на обществените интереси. Те създават смущение в развитието на градовете и обществото рано или късно ще бъде принудено да харчи много пари, за да устройва тия хора в полетата, където те са създали цели квартали. Защото те не могат дълго да живеят нито без водопровод, нито без канализация, нито без училище, нито без всякакви други мероприятия и благоустройствени съоръжения, които са необходими за обикновения човешки живот. И това да се прави, когато ние имаме благоустроени квартали, готови, така да се каже, в които може да се извърши огромно строителство, да отидем там някъде да разпиляваме полски, горски и всякакви други терени за такова безпланово строителство е наистина недопустимо.

И ние, след като отчитаме, че този въпрос е станал много остър, много сериозен, сме направили някои предложения да се вземат по-сериозни мерки както по намирането на места за желаещите да строят, които твърдят че няма места, да им се предоставят урегулирани места, а така също да се вземат някои сериозни административни и наказателни мерки срещу тези хора.

Но аз трябва да кажа, че ние не сме получили съответна подкрепа. Напротив, даже от прокурорите, от съдиите и от

другите органи, които би трябвало да стоят, гдето се казва, на стража на закона и да изтръгват, когато виждат такова грубо нарушение на Закона за планово изграждане на населените места, те се занимават повече с това дали ние няма да сгрешим, когато водим борба, вместо да ни съдействуват. Проведено бе съвещание при подпредседателя на Президиума на Народното събрание др. Кирил Клисурски, където нашите другари от прокуратурата и съда дадоха обещание, че ще ни съдействуват. Мога да кажа, че те сега дават по-добро съдействие на съвета.

Но аз смятам, другари, че Комитетът по строителство и архитектура ще трябва да разгледа този въпрос много сериозно и да се вземат допълнителни мерки, за да не бъде много късно, когато такива мерки непременно ще се наложат.

Другият въпрос, който искам да поставя, е въпросът за недовършените сгради. Както виждате, сега се развива кооперативно и индивидуално жилищно строителство. Някои граждани, които строят в столицата — особено отпреди 2—3 години — са се отправили към различни нечестни, бих казал, не особено порядъчни строители, направо казано предприемачи. Даже има народни представители, които са изиграни по такъв начин от такива предприемачи и сега се чудим какво да правим. Донякъде са изкарани известни сгради, даже някои са покрити, вложени са много средства, в това число обществени средства, банкови, т. е. държавни средства и средства на отделни граждани, които са заангажирани там, и сега наникъде не се придвижва тази работа. Ние имаме десетки строежи незавършени, които нито могат да се завършат, нито може ние да отидем да ги завършим като представители на държавата и на обществения интерес.

Ние направихме предложение до Министерския съвет — там, където е безспорно, че тия, които са започнали да строят, не могат да завършат строежа, похабени са материали, жилищна площ и пр., да се даде възможност на съвета да завърши тия сгради и да ги оцени колко струват, това, което е платено от частни лица, от кооператори или от отделни други граждани, да им го заплати и държавата да ги вземе, или обратно — да заплатят те на съвета и да им ги предадем, след като бъдат завършени сградите. Обаче този въпрос не намери разрешение.

Аз считам, че Комитетът по строителство и архитектура ще трябва да помисли и по този въпрос, да се внесе съответно предложение в Министерския съвет, за да се използват тия материали и средства, които са заангажирани в такива сгради.

Другарки и другари народни представители, аз намирам за правилно, че предложението, което се прави за изменение на Закона за планово изграждане на населените места и като

вносям тая корекция, това различие от предложението на законодателната комисия, ще гласувам за него, но предлагам да се гласува за 7-дневен срок.

Правя предложение да се измени текстът, който дава възможност да се обжалват пред съдилищата застроителните и дворищно-регулационните планове вместо пред съдилищата да се обжалват пред особената комисия при Министерството на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата.

Председателстващ Петър Попзлатев: Има ли другари народни представители, които желаят да се изкажат?

Борис Лозанов: Желая да се изкажа.

Председателстващ Петър Попзлатев: От името на законодателната комисия ли?

Борис Лозанов: Комисията си има докладчик. Аз искам да се изкажа като народен представител.

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата др. Борис Лозанов.

Борис Лозанов: *(От трибуната)* Другарки и другари! Позволете ми да направя една малка реплика с др. народен представител Димитър Попов. Той изтъква и прави предложение да не бъдат обжалвани пред съдилищата тези регулационни положения, които са създадени от техническата власт, а да бъдат обжалвани пред институти, каквито ние сега нямаме, но наистина можем да създадем, институти чисто технически, защото — мотивира се той — съдиите не разбират от техническата работа. И наистина никой не ще твърди, че съдиите са подготвени технически така, както са подготвени техническите лица. Но когато бъде обжалван един такъв въпрос пред съда, не се иска от съда да прокара линиите. Неговата задача не е тази, а тя е само той да провери прокараните от техническите органи линии и положения дали са съобразени с гласувания тук от нас закон. Така се поставя въпросът пред съда. А така този въпрос може безспорно да бъде по-добре решен от съдиите, затова защото, ако съдиите са лоши техници, то техниците сигурно са по-лоши съдии — така като се постави въпросът. И много правилно е да бъде правена тази проверка за законосъобразността именно от съдилищата. И затуй е неправилно да се иземе тази материя от съда и да се даде на техническите лица, които ще решават не само технически въпроси, но трябва да решават и въпроса за законосъобразността, да действуват един вид като съд. А с това ще се влоши положението.

Когато се касае до тези въпроси, съдът е съвсем в състояние наистина да определи дали е съобразена тази регулация със закона. Имаме в закона и в правилниците определено, че в даден квартал ще се създават парцели не по-малки от 500 и не по-големи от 800 квадратни метра. Това е положение чисто правно. А дали даден парцел е 500 или 800 квадратни метра, това не е работа на съдията. Там ще си назначи той вещи лица, които ще извършат тези измервания. И няма никаква колизия, никакво съвпадение между дейността на съда и дейността на техническите власти. Техническите власти ще си направят нова корекция в плана, ако наистина проверката и обжалването на регулацията не са съобразени със закона. Най-сетне законът е определил каква трябва да бъде регулацията.

Тъй че това предложение считам, че и при тая моя кратка мотивировка се вижда неоснователно и не трябва да бъде усвоявано.

А колкото се отнася до срока, др. Попов каза, че регулациите често пъти се протакат по няколко месеца. Но кой прави регулациите, гражданинт ли? Това са техническите власти. Всички ще бъдем съгласни, щото тези регулации да бъдат извършвани в най-кратко време. Но когато те ги работят няколко месеца, най-сетне ще трябва да се компенсира това забавяне на техническите власти с оная възможност, която е дадена на гражданина, който обжалва, да обжалва не в една, а в срок от две седмици. Защо ще съкратим срока с една седмица за този гражданин, за когото едната седмица може да мине така бързо, че той да не може добре да си помисли кога и как да обжалва? Тази седмица, която законодателната комисия дава, е в полза на гражданите, но тя съвършено малко бй отегчила работата на техническите власти.

Така както е прието от законодателната комисия този срок да бъде две седмици, а не една седмица, е правилно и аз считам, че трябва да уважим предложението на комисията и да не приемем предложението на др. Попов.

Председателстващ Петър Попзлатев: Има ли други народни представители, които желаят да се изкажат по законопроекта? — Няма.

Другари и другарки народни представители! Чухте предложенията на другаря народен представител Димитър Попов, чухте и възраженията срещу тези предложения на другаря народен представител Борис Лозанов. Народното събрание е свободно при условията на този случай да върне законопроекта наново на законодателната комисия. Бюрото обаче намира, че в случая законопроектът не следва да се връща на законодателната комисия.

По първото предложение на др. Димитър Попов е ясно, че съдът няма да се занимава с някакъв технически въпрос, а ще следи само едно — спазен ли е законът или не, един предмет, който е от изключителна компетентност само на съда.

Що се касае до неговото второ предложение — да се съкрати срокът за обжалването, по този въпрос законодателната комисия се е произнесла вече, той не е текст на основния законопроект, а е текст, който е постановен от страна на законодателната комисия.

При тия условия Бюрото намира, че трябва да минем към разглеждането на законопроекта, без да го връщаме за нови предложения от страна на законодателната комисия. Има ли противно мнение или не? — Няма.

Бюрото прави предложение законопроектът да бъде гласуван изцяло. Има ли друго предложение? — Няма.

Другарите народни представители, които са съгласни с предложението на Бюрото, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Има думата др. Никола Джанков, докладчик на законодателната комисия, да докладва законопроекта.

Докладчик Никола Джанков: (Чете)

„ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Тия от другарите народни представители, които приемат заглавието на законопроекта, както беше прочетено от докладчика на законодателната комисия, моля, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Докладчик Никола Джанков: (Чете)

„§ 1. Чл. 10 се изменя така:

„Министерството на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата изпраща изработения проект за градоустройствен план на народния съвет.

Проектът се оставя на разположение на гражданите и на учрежденията, предприятията и обществените организации в продължение на един месец за проучване. След изтичане на този срок проектът се разглежда в сесия на народния съвет. Проектотрадоустройствени планове, които засягат повече населени места, се разглеждат в съвместна сесия на съответните народни съвети. В сесията на народния съвет участвуват със съвещателен глас и представители на ведомства и обществени организации, както и специалисти.

Народният съвет обсъжда направените предложения и възражения и се произнася по проектоплана с обосновано решение.

Разгледаният от народния съвет проект с всички книги по него се изпраща в Министерството на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата. Постъпилите в Министерството проектопланове се разглеждат от Съвета по планоно изграждане на населените места, който дава обосновано заключение по тях.

Министърът на комуналното стопанство, благоустройството и пътищата с обосновано предложение, придружено от заключението на Съвета по планоно изграждане на населените места и мненията на всички заинтересувани ведомства и обществени организации, представя проектоплана на Държавния комитет по строителство и архитектура при Министерския съвет. Комитетът разглежда проектоплана и ако намери за необходимо, го изменя и допълня или го връща за преработване.

Градоустройствените планове на градовете с повече от 40 000 жители се утвърждават от Министерския съвет по доклад на Държавния комитет по строителство и архитектура.

Градоустройствените планове на градовете с по-малко от 40 000 жители се утвърждават от Държавния комитет по строителство и архитектура.

Градоустройствените планове на селата се утвърждават от изпълнителния комитет на окръжния народен съвет, съответно на Софийския градски народен съвет, въз основа на обосновано заключение на надлежния съвет по планоно изграждане на населените места.

Градоустройствените планове на населени места с по-малко от 40 000 жители, които по преценка на Държавния комитет по строителство и архитектура са с особено народностопанско или общонационално значение, се разглеждат и утвърждават по реда на алинеи I до VI включително.

Постановленията и решенията за утвърждаване на градоустройствените планове влизат в сила от деня на обнародването им в „Известия на Президиума на Народното събрание“.

§ 2. В чл. 55а, ал. I, изразът „съгласувано с Държавния комитет по строителство и архитектура“ се заличава.

§ 3. В членове 55в, ал. V, и 55ж, ал. IV, се заличават думите „след съгласуване с министъра на финансите“.

§ 4. В членове 66а, 66б и 66в думите „едномесечен срок“ се заменят с „двеседмичен срок“.

Председателстващ Петър Ползлатев: Другарите народни представители, които приемат законопроекта, както беше прочетен, моля, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? Няма. Приема се.

Преминаваме към следната точка от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания.

Поради това, че законопроектът е раздаден още от самото начало на сесията на другарите народни представители, Бюрото прави предложение текстът на законопроекта и мотивите да не бъдат четени. Има ли противно мнение? — Няма.

(Съгласно чл. 28 от Правилника за вътрешния ред на Второ Народно събрание поместват се мотивите и законопроектът за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания, както са внесени за разглеждане:

М О Т И В И

към законопроекта за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания

Другарки и другари народни представители! Понастоящем за неплатените в срок данъци, такси и други държавни вземания от подобен характер се събират лихви в различни проценти. Това разнообразие на лихвените проценти създава неудобства и се налага да се установи уеднаквен лихвен процент за различните видове данъци, такси и други държавни вземания от подобен характер, за която цел се предлага настоящият законопроект, с който се въвеждат два лихвени процента — 0,05% и 0,1% за всеки просрочен ден.

С това лихвеният процент за основните данъци — данък върху общия доход и данък върху оборота от предприятия, учреждения и организации, както и за местните данъци и такси, ценовите разлики от вносните стоки и задължителните застраховки върху имуществата, остава в досегашния размер.

Увеличение на лихвения процент ще има само за данъка върху оборота, плащан от частни лица, и данъка върху сградите и местните такси, плащани от предприятия, учреждения и организации — от 0,05% на 0,1% за всеки просрочен ден; за вноските от отчисления от печалбите — от 0,02% за всеки 5 дни или част от 5 дни на 0,05% за всеки просрочен ден; за данъка върху наследствата — от 1% месечно на 0,05% за всеки просрочен ден, и за данъка за неомъжени, неомъжени и др. без деца — от 0,5% на 0,05% за всеки просрочен ден.

Предложените в законопроекта лихвени проценти ще стимулират към срочно плащане на задълженията към бюджета.

В законопроекта се предвижда също така определените данъци, отчисления от печалбите, вноски и лихви да се закръгляват в цели лева. Това не се отнася за местните и държавните такси, определени с тарифи.

Закръгляването на данъците, отчисленията от печалбите, вноските и лихвите ще облекчи работата по определянето и събирането им.

Като излагам горното, моля, другарки и другари народни представители, да обсъдите и приемете предлагания законопроект.

Министър на финансите: К. Лазаров

ЗАКОНОПРОЕКТ

за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания

1. Неплатените в сроковете за доброволно плащане, недържаните или удържани, но невнесени в срок данъци, такси, отчисления от печалби, вноски към бюджета и други държавни вземания от подобен характер се събират с лихва за закъснение за всеки просрочен ден:

а) за данък върху оборота от предприятия, учреждения и организации, ценови разлики от вносните стоки, отчисления от печалбите, излишни оборотни средства, вноски за задължително застраховане върху имуществата от ТКЗС, кооперациите и организациите, данък върху наследствата и данък от неомъжени, неомъжени, овдовели, семейни и разведени без деца — по 0,05 %;

б) за данък върху общия доход, данък-оборота от частни лица, данък върху сградите, военен данък, други данъци, вноските за задължително застраховане на имуществата от частни лица и таксите — по 0,1 %.

2. Определените данъци, отчисления от печалбите, вноски и лихви се закръгляват в цял лев, когато остатъкът е над 0,50 лева, а когато е под този размер, не се взема предвид.

Това не се отнася за държавните и местните такси, определени с тарифи.

Законът влиза в сила от 1 януари 1958 г. и отменя разпоредбите на Закона за данък върху оборота, на Закона за данък върху общия доход, на Указа за държавните предприятия и на другите закони, постановления, правилници и наредби, които му противоречат.)

Желае ли др. министър на финансите да се изкаже по законопроекта?

Министър Кирил Лазаров: Не.

Председателстващ Петър Попзлатев: Давам думата на докладчика на законодателната комисия др. Ангел Генев да докладва предложенията на законодателната комисия.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания

1. В чл. I, буква „б“, думите „други данъци“ да се заличат.

Съображения. Тези думи придават на текста твърде неопределено съдържание. Създава се впечатление, че за в бъдеще ще се въвеждат нови данъци, такси и други подобни вземания при закъснение в плащането, на които отнапред се определя, че ще се начислява лихва по 0,01% дневно. Това обаче е неправилно. Ако евентуално се създадат със закон някои нови данъци или такси, то би трябвало за всеки отделен случай, съобразно характера на данъка, таксата и пр., да се реши какъв размер лихва да се събира при закъснение в плащането им — дали по буква „а“ или по буква „б“ на чл. I от законопроекта.

2. Алинея III на чл. 2 да се допълни и да придобие следната редакция:

„Законът влиза в сила от 1 януари 1958 г. и отменя чл. 25, ал. I от Закона за данък върху оборота, чл. 59, ал. I от Закона за данък върху общия доход, чл. 82, ал. I от Закона за местните данъци и такси, чл. 33, ал. II от Указа за държавните предприятия и съответните разпоредби на другите закони, постановления, правилници и наредби, които му противоречат.“

Съображения. В новата редакция на ал. III на чл. 2 се посочват точно ония текстове от законите, които засега уреждат тая материя и които разпоредби трябва да се отменят. С това текстът става по-пълнен и по-прецизен.

Председател на законодателната комисия: **Б. Лозанов.**“

Председателстващ Петър Попзлатев: Има ли другари народни представители, които желаят да се изкажат по законопроекта? — Няма.

Бюрото предлага законопроектът да бъде гласуван изцяло. Има ли друго мнение? — Няма.

Тия от другарите народни представители, които са съгласни с предложението на Бюрото, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Думата има др. докладчик на законодателната комисия, за да докладва законопроекта.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

„ЗАКОН

за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Другарите народни представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, както беше прочетено от докладчика на законодателната комисия, моля, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

„1. Неплатените в сроковете за доброволно плащане, недържаните или удържани, но невнесени в срок данъци, такси, отчисления от печалби, вноски към бюджета и други държавни вземания от подобен характер се събират с лихва за закъснение за всеки просрочен ден:

а) за данък върху оборота от предприятия, учреждения и организации, ценови разлики от вносните стоки, отчисления от печалбите, излишни оборотни средства, вноски за задължително застраховане върху имуществата от ТКЗС, кооперациите и организацияте, данък върху наследствата и данък от неомъжени, неомъжени, овдовели, семейни и разведени без деца — по 0,05%;

б) за данък върху общия доход, данък-оборота от частни лица, данък върху сградите, военен данък, вноските за задължително застраховане на имуществата от частни лица и таксите — по 0,1%.

2. Определените данъци, отчисления от печалбите, вноски и лихви се закръгляват в цял лев, когато остатъкът е над 0,50 лева, а когато е под този размер, не се взема предвид.

Това не се отнася за държавните и местни такси, определени с тарифи.

Законът влиза в сила от 1 януари 1958 г. и отменя чл. 25, ал. I от Закона за данък върху оборота, чл. 59, ал. I от Закона за данък върху общия доход, чл. 82, ал. I от Закона за местните данъци и такси, чл. 33, ал. II от Указа за държавните предприятия и съответните разпоредби на другите закони, постановления, правилници и наредби, които му противоречат.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Другарите народни представители, които са съгласни със законопроекта, както беше прочетен от докладчика на законодателната комисия, моля, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Преминаваме към следната точка от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за отменяване на Закона за физическа култура и спорт.

Другарки и другари народни представители! Законопроектът ви е раздаден, имате и мотивите. При тези условия Бюрото смята, че съвсем не е необходимо да бъдат четени мотивите и текстът на законопроекта. Има ли противно мнение? — Няма.

(Съгласно чл. 28 от Правилника за вътрешния ред на Второ Народно събрание поместват се мотивите и законопроектът за отменяване на Закона за физическа култура и спорт, както са внесени за разглеждане:

М О Т И В И

към законопроекта за отменяване на Закона за физическа култура и спорт

Другарки и другари народни представители! Законът за физическа култура и спорт е приет от Великото Народно събрание през 1947 г.

Както се вижда, изминаха повече от десет години от приемането на закона. През този период нашата страна постигна големи стопански, политически и културни успехи. Физическата култура и спортът също отбелязаха значителен напредък.

Решенията на партията и правителството през изтеклия период изиграха изключително важна роля за укрепване на самодейните спортни организации, за масовизиране на физическата култура и спорта и за повишаване майсторството на българските спортисти. Всичко това създаде възможност да се съкрати държавният апарат за ръководство на физкултурната дейност и още повече да се разгръща самодейността на физкултурните организации.

През настоящата година се изградиха Българският съюз за физкултура и спорт и Българският туристически съюз. Преустрои се и държавният орган — Върховният комитет за физическа култура и спорт, като се измениха съответно и функциите и задачите му.

Извършените структурни промени във физкултурното движение и промените в структурата на някои държавни органи налагат отменяването на Закона за физическа култура и спорт, който изигра своята роля и по-голямата част от текстовете му вече не отговарят на създадалото се ново положение.

Както ви излагам горното, моля да приемете и гласувате предложения законопроект за отменяване на Закона за физическа култура и спорт.

Зам.-председател на Министерския съвет: **Ив. Михайлов**

ЗАКОНПРОЕКТ

за отменяване на Закона за физическа култура и спорт

П а р а г р а ф единствен. Законът за физическа култура и спорт, обнародван в „Държавен вестник“, брой 16 от 22 януари 1948 г., се отменява.)

Има думата докладчикът на законодателната комисия др. Денев, за да прочете предложението на комисията.

Докладчик Манол Денев: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за отменяване на Закона за физическа култура и спорт

Законодателната комисия предлага на Народното събрание да гласува и приеме горния законопроект така, както е предложен от Министерския съвет, без изменение.

Председател на законодателната комисия: Б. Лозанов.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Има ли другари народни представители, които желаят да се изкажат по законопроекта? — Няма.

Бюрото на Народното събрание предлага законопроектът да бъде гласуван изцяло. Има ли противно мнение? — Няма.

Тия от другарите народни представители, които са съгласни с предложението на Бюрото, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Другарят докладчик на законодателната комисия да прочете законопроекта.

Докладчик Манол Денев: (Чете)

„ЗАКОН

за отменяване на Закона за физическа култура и спорт.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля другарите народни представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, както беше прочетено от докладчика на законодателната комисия, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Докладчик Манол Денев: (Чете)

„П а р а г р а ф единствен. Законът за физическа култура и спорт, обнародван в „Държавен вестник“, брой 16 от 22 януари 1948 г., се отменява.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля другарите народни представители, които са съгласни с текста на законопроекта, както беше прочетен от докладчика на законодателната комисия, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Има думата др. Фердинанд Козовски във връзка с новоприетата точка от дневния ред на Народното събрание:

Изпращане на приветствие до Върховния съвет на СССР във връзка с 40-годишнината от Великата октомврийска социалистическа революция.

Фердинанд Козовски: (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Осмата редовна сесия на Народното събрание се провежда в навечерието на най-великия и светъл празник на цялото прогресивно човечество — 40-годишнината на Октомврийската социалистическа революция.

Преди 40 години, под ръководството на Болшевишката партия, начело с гениалния Ленин, руските работници и селяни събориха властта на капиталистите и помещиците и установиха на една шеста част от земното кълбо диктатурата на пролетариата. В лицето на Съветска Русия за пръв път в човешката история беше създадена истинска народна държава, държава без експлоатация, без социален и национален гнет.

Победата на Великата октомврийска социалистическа революция откри пред човечеството нова, несравнима по своето значение епоха — епохата на освобождението на народите от веригите на капитализма и от империалистическите войни, на свободния труд и истинското щастие на хората. Историята знае много революции, които са тласкали напред общественото развитие. Но всички тези революции довеждаха до смяната на една грабителска власт с друга, на една форма на експлоатация с друга, а народните маси тънеха в нищета и безправие. Затова тяхното положително въздействие върху развитието на обществото беше ограничено. Само Октомврийската социалистическа революция осъществи равенство на всички хора, на всички раси и националности и откри безгранични простори за човешкия прогрес.

Изминалите 40 години са велик триумф на безсмъртните идеи на Октомврийската социалистическа революция. Въпреки огромната разруха на гражданската и двете световни войни, съветските хора под ръководството на Комунистическата партия в небивало кратък исторически срок построиха социалистическото общество, превърнаха своята родина във велика социалистическа държава с могъща индустрия, с модерно колхозно селско стопанство, с най-напредничава наука и култура и сега решават величествените задачи на прехода към комунизма.

За 40 години съветска власт общият обем на промишлената продукция нарасна 33 пъти, при това производството на средства за производство се увеличи 74 пъти, а производството на средства за потребление — 13 пъти. В. И. Ленин някога мечтаеше да се снабди руското село с около 100 хиляди трактора, а сега по просторните съветски поля работят повече от 1,5 милиона трактора, над 385 хиляди зърнени комбайни и милиони други селскостопански машини.

Неспирният възход на производителните сили в съветската страна, всестранният разцвет на съветското социалистическо общество са неоспорими доказателства за жизнената сила и непобедимост на социализма, за решаващите предимства на социалистическия обществен строй пред умиращия капитализъм. Ето защо не е случайно, че именно в Съветския съюз беше построена първата атомна електростанция, успешно изпробвана първата междуконтинентална балистична ракета и пуснат първият изкуствен спътник на земята. А ето вече от два дена светът е развълнуван от нова радостна вест — пуснат е втори изкуствен спътник на земята, значително по-голям и по-съвършен от първия. За един месец — два изкуствени спътника на земята! Това е велика победа на съветската наука и техника, на съветския обществен строй! В полета на изкуствените спътници народите от всички страни виждат възплъщение на гигантските успехи на съветската страна в икономическото и културното строителство.

Нашият народ с огромна радост приветствува съветските учени, инженери, техници и работници, които под ръководството на Комунистическата партия извършиха този велик научен подвиг — победа на човешкия гений над стихията и тайната на природата, имащ изключително значение в борбата за мир и светли бъднини на човечеството.

Блестящите победи на Съветския съюз във Втората световна война откриха пътя към свободата и социализма за много народи. Ново велико тържество на идеите на Октомври беше победата на народнодемократичните революции в Китай и още 11 други страни в Европа и Азия, превръщането на социализма в световна система. Под знамето на марксизма-ленинизма, по пътя на Октомври, на мира и прогреса уверено тръгнаха повече от 900 милиона души, сплотени в братското семейство на социалистическите страни начело с великия Съветски съюз. Между тези страни се установиха нови, непознати за историята отношения, които се основават на принципите на пролетарския интернационализъм, на идеологията на дружба и братство на народите.

Великата октомврийска социалистическа революция показва, че всеки народ може да бъде свободен и да развива с успех своята икономика и култура. Тя даде могъщ тласък на нацио-

нално-освободителното движение на угнетените народи, което след Втората световна война доведе до разпадането на позорната колониална система. Дойде времето, за което говореше Ленин — народите от Изтока почват да играят все по-голяма роля в световната история.

Съветският съюз е верен защитник на свободата и националната независимост на всички народи, враг на националното и расовото угнетение, на колониалната експлоатация във всичките ѝ форми. Той оказва безкористна поддръжка и помощ на отстояващите своята независимост страни, помага им да заздравят своята икономическа и политическа самостоятелност против империалистическите заговори и авантюри.

Октомврийската социалистическа революция издигна високо знамето на мира и дружбата между народите. Първият акт на революцията беше приетият от Втория конгрес на Съветите Декрет за мира, който легна в основата на миролюбивата външна политика на съветската държава. Вече 40 години Съветският съюз неотстъпно и последователно се бори в защита на мира, за мирно съвместно съществуване на държавите с различен социален строй. Неговата външна политика отговаря на стремежите на всички народи към продължителен мир и дружба. Около Съветския съюз все по-тясно се сплотяват миролюбивите сили в света в борбата за отслабване на напрежението и забрана на оръжията за масово унищожение, за мирно уреждане на спорните международни проблеми.

Ръководейки се от високите принципи на Организацията на обединените нации и проявявайки изключителни грижи за осигуряване на мира в Близкия и Средния Изток, Съветският съюз отправи решително предупреждение към организаторите на военни провокации против арабските народи. Българският народ изцяло поддържа становището на Съветския съюз във връзка с подготвяната от американските империалисти и турското правителство агресия срещу Сирия и е уверен, че справедливата борба на сирийския народ, при единодушната подкрепа на миролюбивото човечество, ще се увенчае с успех.

Чествувайки 40-годишнината на Октомврийската социалистическа революция, народите с радост отбелязват факта, че сега човечеството не е беззащитно пред злодейските домогвания на империалистите да разпалят нова световна война, че в защита на културата и цивилизацията в света сега стоят в пълна готовност неизчислими сили, сплотени около Съветския съюз, способни да обуздаят всякакви авантюристи и мракобесници, да осуят техните пъклени планове. В лицето на Съветския съюз и целия социалистически лагер народите виждат непоколебим защитник на своята свобода и национална независимост, несъкрушима крепост на мира, демокрацията и социализма.

Другари и другарки народни представители! Великата октомврийската социалистическа революция оказа неизмеримо благотворно въздействие върху историческата съдба на българския народ. По примера на своите руски братя изстрадаха те от войната войнишки маси в България през септември 1918 г. се вдигнаха против монархията и буржоазията за народна република. В младата съветска република трудещите се в нашата страна видяха бъдещето на всички народи и своето собствено бъдеще. Затова в най-тежките дни на гражданската война и интервенцията, когато реакцията с нетърпение броеше дните и часовете на младата съветска република, българските работници и селяни непоколебимо стояха на страната на Октомврийската революция и според силите си помагаха за нейното тържество. Под ръководството на Комунистическата партия трудещите се в нашата страна организираха широка политическа и помощна акция за изпращане храни на гладуващото население в Поволжието, разложиха намиращата се на българска територия 20-хилядна Врангелова армия и не допуснаха нашата страна да бъде използвана като база за военната интервенция срещу Съветска Русия. Срещу настъпващия фашизъм партията вдигна трудещите се на решителна въоръжена борба, най-високата точка на която беше народното антифашистко въстание през Септември 1923 г.

Всички тези събития минаха непосредствено под влиянието и лозунгите на Октомврийската революция и имаха огромно значение за развитието на революционните борби на българската работническа класа и нейната партия, за възпитанието на нашия народ в духа на пролетарския интернационализъм.

Учейки се от всемирноисторическия опит на Комунистическата партия на Съветския съюз и от собствената си революционна практика, Българската комунистическа партия в десетилетни героични борби против капитализма и фашизма израстваше като истинска ленинска партия. Под ръководството на Комунистическата партия начело с Георги Димитров трудещите се в нашата страна в годините на Втората световна война се сплотиха под знамето на Отечествения фронт и с решаващата помощ на съветската армия смъкнаха фашистката диктатура и установиха народнодемократична власт. Това, че трудовият български народ взе в свои ръце съдбините на Отечеството и има възможност да насочва неговото развитие съобразно със своите коренни интереси, ние дължим преди всичко на победата на великия Октомври, на нашия старши брат — героичния съветски народ.

За 13 години народна власт трудещите се в нашата страна, ръководени от Комунистическата партия, превърнаха изостанала някога България в страна с бързо развиваща се социалистическа индустрия, кооперирано селско стопанство и про-

цфтяваща култура. Големите наши успехи в строителството на социализма са неразривно свързани с всестранната братска помощ на Съветския съюз, която той непрекъснато ни оказва от първия ден на нашата народна демокрация.

Българският народ завинаги е свързал съдбата си със Съветския съюз. Той дълбоко съзнава, че победата на народнодемократичната революция и успехите в социалистическото строителство ние достигнахме, защото следваме пътя на Великата октомврийска социалистическа революция, защото се учим от неизчерпаемия опит на Комунистическата партия на Съветския съюз и съветските народи. Ние и занапред ще изучаваме и творчески ще прилагаме съветския опит в борбата за осъществяване на нашата заветна цел — построяването на социализма и комунизма в нашата страна.

Великата дружба между българския народ и съветските народи, която има дълбоки исторически корени, е здрава и нескрушима. В съзнанието на нашия народ няма по-дълбоко вкоренена идея от тази за българо-съветската дружба, като жизнена необходимост на нашето развитие към социализма.

Сплотени около своята героична Комунистическа партия, трудещите се в нашата страна посрещат славната 40-годишнина на Великата октомврийска социалистическа революция като свой роден, най-светъл празник. В деня на тази годишнина те още веднаж изразяват своята гореща признателност към съветските народи за братската помощ в социалистическото строителство, непреклонната си решимост с всички сили да пазят и укрепват животворната българо-съветска дружба и великата общност на социалистическите страни, да се борят неуморно за мир и дружба между народите.

Да живее славната 40-годишнина на Великата октомврийска социалистическа революция! *(Всички стават и продължително ръкопляскат)*

Позволете ми, другари, във връзка и с духа на казаното да прочета следното приветствие до Върховния съвет на Съюза на съветските социалистически републики:

„До Върховния съвет на СССР
Москва

Скъпи другари депутати на Върховния съвет на СССР!

Народното събрание на Народна република България изпраща на Вас и на целия съветски народ сърдечни братски поздравии по случай славната 40-годишнина на Великата октомврийска социалистическа революция.

Преди 40 години, под ръководството на Болшевишката партия начело с гениалния Ленин, руските работници и селяни събориха властта на капиталистите и помещиците в своята

страна и за пръв път в човешката история създадоха истински народна държава, държава без експлоатация, без социален и национален гнет, създадоха съветската власт. Победата на Великата октомврийска социалистическа революция откри пред човечеството нова, несравнима по своето значение епоха — епохата на освръбжението на народите от капитализма и империалистическите войни, на социалистическата демокрация, на свободата и благоденствието.

Изминалите четири десетилетия са велик триумф на безсмъртните идеи на октомврийската революция. Преодолявайки неимоверни трудности, съветските народи под ръководството на Комунистическата партия в изключително кратък срок построиха социалистическото общество, превърнаха своята родина във велика социалистическа държава с могъща индустрия, модерно колхозно селско стопанство и най-напредничава наука и култура. В Съветския съюз се осъществяват най-дръзновените мечти за покоряване на природата, за щастieto на човека. В страната на победилия социализъм беше построена първата атомна електростанция, успешно изпробвана първата междуконтинентална балистична ракета и пуснати първите изкуствени спътници на Земята. Българският народ горещо приветствува съветските учени, инженери, техници и работници, които под ръководството на Комунистическата партия извършиха този велик научен подвиг, имащ изключително голямо значение в борбата на народите за мир и прогрес.

Изумителните успехи на съветските народи изпълват с радост и гордост сърцата на всички прогресивни хора в света и окрилят техните стремежи към светло бъдеще. Те са неопоримо доказателство за жизнената сила и непобедимостта на социализма, за решаващите предимства на социалистическия строй пред обречения на загиване капитализъм.

Всемирно-историческата победа на Съветския съюз във Втората световна война помогна на народите в редица страни на Европа и Азия да се освободят от игото на империализма, да вземат в свои ръце собствените си съдбини. Сега по пътя на Октомври победоносно вървят повече от 900 милиона души, обединени в братското семейство на социалистическите страни начело със Съветския съюз.

Великата октомврийска социалистическа революция развя високо знамето на мира и дружбата между народите. Вече 40 години Съветският съюз неотстъпно се бори за мир, за мирно съвместно съществуване на държавите с различен социален строй. Миролюбивата ленинска политика на съветската държава отговаря на жизнените интереси на народите и ги сплотява в борбата за отслабване на международното напрежение, за разоръжаване и забрана на оръжията за масово унищожение, за мирно уреждане на спорните проблеми.

Чествувайки 40-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция, трудещите се от цял свят с радост отбелязват, че сега в защита на културата и цивилизацията стоят неизчислими сили, сплотени около Съветския съюз, способни да осуетят злодейските домогвания на империалистите да разпалят нова световна война. В лицето на Съветския съюз и целия социалистически лагер народите виждат непоколебим защитник на своята свобода и национална независимост, несъкрушима крепост на мира, демокрацията и социализма.

Октомврийската социалистическа революция оказва неизмеримо благотворно въздействие върху историческата съдба и на българския народ. Нейните идеи и примерът на великото и дело разпалваха революционните борби на българската работническа класа, ускориха превъоръжаването и укрепването на нейния боеви авангард и издигнаха още по-високо знамето на пролетарския интернационализъм в съзнанието на народа.

Българският народ завинаги е свързал съдбата си със Съветския съюз. Той никога няма да забрави, че освободението си от капитализма и фашизма дължи на победата на Съветската армия. Ние дълбоко съзнаваме, че нашите успехи в строителството на социализма са неразривно свързани с всестранната братска помощ на Съветския съюз, с творческото използване на всемирно-историческия опит на Комунистическата партия на Съветския съюз. В съзнанието на нашия народ няма по-дълбоко вкоренена идея от идеята за българо-съветската дружба. Братството между нашите народи има дълбоки исторически корени и е здраво и несъкрушимо като гранит.

Българският народ посреща славната 40-годишнина на Великата октомврийска социалистическа революция като свой роден, най-светъл празник. В деня на тази годишнина той ще изрази още веднаж своята гореща признателност към съветските народи за братската помощ в социалистическото строителство, непреклонната си решимост с всички сили да пази и укрепва животворната българо-съветска дружба и великата общност на социалистическите страни, да се бори неуморно за мир и дружба между народите.

Народните представители пожелават от все сърце на братския съветски народ — строител на комунизма, нови успехи в осъществяването на величествените задачи, поставени от XX конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз, за по-нататъшния разцвет на съветската страна, за тържеството на делото на мира в целия свят.

Да живее славната 40-годишнина на Великата октомврийска социалистическа революция!

Да живее великият Съюз на съветските социалистически републики — опора и крепост на мира, демокрацията и социализма в целия свят!

Да пребъде във вековете нерушимата българо-съветска дружба! *(Всички стават. Бурни и продължителни ръкопляскания)*

София, 5 ноември 1957 г.

Народно събрание на Народната република България.“

Председателстващ Петър Попзлатев: Другари и другарки народни представители! Съвършено ясно е, че вашите възторжени акламации говорят само едно — за пълно одобрение на текста на телеграмата.

Има ли нужда при тия условия от гласуване на телеграмата?

Гласове от залата: Няма, доволни сме. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Петър Попзлатев: Давам петнадесет минути почивка.

(След почивката)

Председателстващ Петър Попзлатев: *(Звъни)* Заседанието продължава.

Преминаваме към следната точка от дневния ред:

Доклад за посещението на нашата парламентарна делегация в Германската демократична република.

Има думата др. Фердинанд Козовски като отговорник на тази парламентарна делегация.

Фердинанд Козовски: *(От трибуната)* Другари и другарки народни представители! Както знаете, Народното събрание се присъедини безрезервно към инициативата на Върховния съвет на Съветския съюз от 9 февруари 1955 г. за обмяна на парламентарни делегации между отделните страни като един от пътищата за тяхното взаимно опознаване и сътрудничество и оттук — за намаляване на международното напрежение.

В изпълнение на това решение миналата и тази година Народното събрание изпрати във няколко парламентарни делегации и прие като свои гости редица такива делегации от другите страни.

Една от нашите парламентарни делегации, изпратени в чужбина в промеждутъка между сегашната и предшествува-

щата сесия, бе делегацията на Германската демократична република и тази за Чехословашката република.

Делегацията за Германската демократична република замина на 2 април т. г. и пристигна в Берлин на същия ден. На летището делегацията бе посрещната от множество официални лица начело с председателя на Народната камара на Германската демократична република др. Йоханес Дикман, видни партийни и обществени дейатели, членове на нашето посолство начело с посланика и други. Група пионери поднесе цветя.

В Берлин делегацията прекара до 4 включително същия месец, за което време тя бе приета поотделно от председателя на Народната камара Дикман, от министър-председателя Ото Гротевол и кмета на голям Берлин — Фридрих Еберт. На срещите присъствуваха отговорни длъжностни лица и сътрудници от съответните учреждения.

Разговорите при всички тези срещи протичаха в дух на непринуденост и интимност, което помогна извънредно много на делегациите да бъдат още от самото начало в основни линии правилно ориентирани относно вътрешните и външните условия, при които Германската демократична република живее, бори се и въпреки всички трудности, върви неспирно напред.

Една от главните трудности на Германската демократична република, както знаете, това е обстоятелството, че народът и страната са прерязани като с нож и сякаш през сърцето на две половини. Западната, т. е. по-голямата нейна част, остана, както е известно, под опеката и петата на империалистическите сили, които върнаха на власт германските юнкери и крупници и възстановиха милитаризма начело с битите фашистски генерали. Другата нейна част — днешна народнодемократична Германия, отрязана от топливната и металургическата база на страната, е принудена да създава почти на голо място своя металургия и да търси нови източници на руда и въглища.

Но това, което е още по-важно — то е, че тя — социалистическа Германия — беше заставена, и то от първия час на своето съществуване, ежечасно с една ръка да строи, а с другата да се брани от ожесточената вражеска пропаганда и заговорническата диверсионна дейност на бонските управници и техните империалистически патрони.

В особено трудно положение в това отношение е поставена нейната столица Берлин, която от своя страна е разделена също на две части. Граница, в приетия смисъл на думата, тук няма или почти няма, обстоятелство, което противната страна всячески използва, за да изпраща ежедневно в източната зона тълпи от шпиони и просто бандити с различни шпионски и диверсионни цели. Това, наред с трудностите по комунал-

ното обслужване на града, създава допълнителни трудности не само на столичната администрация, но и на републиката въобще.

И въпреки всичко, колко наистина силни и жизнеспособни са социалните и морално-политическите устои на социалистическата система, за да се твори и преуспява даже в такъв невралгически пункт, какъвто е Източен Берлин. Свидетелство за това е нормалният ход на живота както в производствено и битово, така и в културно отношение. Продоволствените, манифактурните и други магазини се пълнят с купувачи, опашки пред тях не се виждат. Наистина редица стоки, особено тези за широка употреба, са от среден стандарт, но по своята доброкачественост и изработка не отстъпват особено на поскъпите стоки и предмети от същия род. Ресторантите, кафенетата, закусъчните работят при доволно достъпни цени и за най-широките слоеве на населението. Да не говорим вече за това, че при всяко по-голямо учреждение, при фабриките и заводите съществуват техни собствени столове, в които работниците и служителите от тези предприятия получават по твърде евтини цени питателна и достатъчна по разнообразие и количество храна. Кината, театралните и зрелищните зали са станали достъпни за широката маса от трудещи се, гъмжат от смях и весел глъч детските градини, пионерските и младежките площадки и стадиони. Трудовата и честно мислеща интелигенция, както и патриотичното гражданство от всички прослойки на населението се сплотяват все по-тясно и решително около народната власт, защото виждат ясно, че само по пътя на социализма Германия като цяло ще може да бъде изведена от гибелния път на катастрофите, а германският народ ще възвърне своето честно име в света — името на трудолюбив, мъжествен и талантлив народ.

Една от ярките страници на творческата, градивна политика на народната власт покрай всичко останало е и фактът на неимоверно бързия темп и организираност, с които бе разчиствана от разрушенията и в значителна част възстановена източната зона на Берлин. А там, където на мястото на разрушените здания не са издигнати нови постройки, освободените площи са изравнени и превърнати в спретнати цветни кътове, алеи или малки градини. Твърде много здания са възстановени, други надстроени. Разбира се, не всичко е могло да бъде разчиствено, възстановено или отново застроено, и то за такъв къс период и при такива зинали нужди от най-належащ и разностранен характер, пред които се отзовава въобще Източна Германия непосредствено след войната. И както е известно, бурята на последната нанесе страшни опустошения не само от материален характер — тя удари тежко по душите, по психиката и настроението на хората. Трябваше едновременно със

зидовете и покривите за подслон и работата да се възстановява и съзнанието на хората.

А що се касае до самия Берлин, то от гледна точка на материалните разрушения в него са били унищожени не само цели улици, но и цели квартали. И ето на фона на тия огромни разрушения изпъква още по-ярко по своята красота и величие новоизграденият булевард „Сталиналее“ на мястото на твърде известната в миналото централна улица „Франкфуртералее“. Новият проспект се проектира повече от три километра, а от двете му страни се издигат великолепно, една от друга по-красиви, светли и стройни сгради — жилищни домове, заведения и магазини. По цялото негово протежение не ще се намери едно здание досущ сходно с друго, всички те обаче са подчинени на една и съща архитектурна ансамблова линия. Във всяка от фасадите, витрините, във входовете и порталите, около цветниците, покрай тротоарите и в празните места — във всичко са внесени много хрумвания, оригиналност и в същото време красота. Каква наистина огромна разлика между средновековните сгради на стария Берлин, които със своя тежък и мрачен стил наваяват неволно чувство на подтиснатост и новите слънчеви, снажни и красиви постройки по „Сталиналее“, отразяващи сякаш радостта, хубостта и полета на нашата социалистическа епоха.

Старият райхстаг се намира в английската зона и точно на границата между Източен и Западен Берлин. Той е останал в същия си почти вид, в който е бил в момента, когато над неговите горящи кули и стени преди 12 години няколко удивително храбри червеноармейци издигнаха аления стяг на победата и с това възвестиха края на хитлеристката авантюра. Неговите опалени зидове напомнят за една от най-мрачните страници на империалистическа Германия — напомнят за времето, когато от трибуната на същия тоя „парламент“ един шут на трона има безумието да вдигне юмрук срещу целия свят.

Добре ще бъде, ако аденауеровци не забравят съдбата на своя злополучен учител и предшественик!

Точно срещу хотела, където бе отседнала нашата делегация, между Бранденбургските врати и Райхстага, стърчат печалните останки от бившата имперска канцелария. Трудно е в грамадата от каменни обломъци, обгорени желяза и греди да се различи нещо, което би напомняло макар и отчасти за някогашния фашистки щаб, в една от най-дълбоките подземни галерии на който дочакаха своя позорен край самият Хитлер и неговият копиеносец Гьобелс. Едва ли ще се намери наистина по-достоеен паметник от тия зловещи руини, който би напомнял така красноречиво за края на една налудничава идея — владичество над целия свят. Ще проумеят ли това дълесовци и компания? Съмнително!

Трудещите се от Източна Германия свято тачат паметта на легналите за тяхната свобода и щастие безброй съветски воини. В тяхна чест и в знак на гореща братска благодарност към тяхното безсмъртно дело в страната са издигнати много паметници, уредени са десетки паркове-гробници, които се поддържат и пазят с огромно чувство на любов и признателност от самото население.

Един от величествените изрази на тая признателност към армията-освободителка е паметникът на съветския воин в квартала „Трептов“ в Берлин. Това грандиозно съоръжение няма почти равно на себе си от всички известни досега паметници, издигнати в чест на съветската армия, както по своята монументалност, така и по архитектурно изпълнение на великата и хуманитарна мисия на тая армия.

Две огромни, изсечени от червен гранит знамена са склонени над прага на мраморната стълба, чрез която се влиза в дългата паркова алея. Под знамената, със свалени каски, са коленичили двама бронзови воини. В дъното на алеята на висока, изкуствено построена могила се издига огромен пиедестал, върху който е стъпил съветски воин. В едната си ръка той държи меч, а в другата е обгърнал малко дете. Под краката му лежат стъпкани фашистско знаме и емблемата на мракобесието — пречупеният кръст.

От двете страни и по продължение на цялата алея са издигнати високо мраморни плочи с надписи, всеки от който бележи основните етапи от войната срещу фашизма до нейния край. В единия ред надписите са на руски, а в другия — на немски. Четейки кървавата и епична хроника на тая война, човек не може да не свали неволно шапка и сведе глава пред подвига и делото на великата армия-освободителка, преди да напусне паметника.

В периода до заминаването на делегацията по обиколка в провинцията тя посети една от най-големите фабрики в Източна Германия за готова продукция на мъжко и женско облекло. По-голямата част от продукцията на фабриката се изнася в чужбина — Белгия, Дания, Западна Германия и някои други страни. Предвиден е износ и за нашата страна. Във фабриката работят около 2500 работници и работнички — предимно жени.

На делегацията направиха особено впечатление хубавите и разнообразни десени на платовете, качеството на кройката и сравнително евтината цена на продукцията. За 1956 г. фабриката е изпълнила своя производствен план с 20% повече, като едновременно с това е снизила себестойността на продукцията с 15%. С една дума фабриката държи за своето име — нарича се „Фортшрит“, което на български означава „Напредък“.

На края между делегацията и администрацията, партийното и профсъюзното ръководство бе проведена твърде полезна беседа. При обясненията за достиженията относно качеството на продукцията и нейната себестойност някои от нашите другари — аз така забелязах — отправяха неволно погледи към др. Райдовски, който неизвестно защо, така ми се стори, беше понавел малко глава. (*Оживление*). Делегацията бе посрещната и изпратена твърде сърдечно и приятелски от целия колектив.

Една част от делегатите посетиха в същото време едно от големите предприятия за колбаси и месни консерви, в което работят около 500 души работници.

Цялата делегация посети старото гробище „Фридрихсфелде“, единият край на което е превърнат в революционен пантеон. Там са погребани останките на редица известни и заслужили дейци на революционното движение — Карл Либкнехт, Роза Люксембург и др. Поднесен бе венец с надпис: „На безсмъртните синове и дъщери на германската работническа класа, отдали живота си за делото на социализма — от българската парламентарна делегация.“

На 5 април сутринта, разделена на две групи, делегацията потегли на обиколка из страната. Първата, начело с Козовски, замина за Лайпциг през Беренбург, а втората, с др. Кирил Лазаров — за Бауцен и по-нататък.

Беренбург е околийски град в окръга Хале. Тук групата посети и разгледа Института по растениевъдство при Академията на науките, който се намира в околностите на града. Делегатите бяха разведени из кабинетите и лабораториите на института, а така също — по нивите на опитното поле. Нашите другари имаха възможност да се запознаят с един от най-големите и най-добре уредените селскостопански институти в ГДР. Институтът е основан в 1951 г., но се намира още в процес на строене и разширяване. В близко бъдеще към него ще бъде открито висше селскостопанско училище. Засега там са ангажирани около 500 души научни и технически работници, от които 22 академици и 55 асистенти. На разположение на научните сътрудници са предоставени 18 здания с най-различни кабинети и модерна апаратура. Институтът има 22 филиала, посредством които са представени най-различните почвени и климатически условия в републиката. Към същия е създаден и отдел за аналитична химия. Основното назначение на института е да създава нови сортове зърнени храни, фуражи, влакнодайни растения и някои други култури, като ягоди, къпини, медицински растения и др.

Както се знае, растениевъдството на ръжта в ГДР играе твърде голяма роля, ето защо в института се отглеждат няколко сорта ръж, каквито са например сортовете „Петкус-

ва“ и „Гера“ ръж. При институтските условия добивът от „Петкусова“ ръж е достигнал до 400 кг на декар, а от втория сорт — „Гера“, са получени по 520 кг от декар. Последният сорт може да се тори повече и издържа на полягане. Стеблото му е твърде дебело и жилаво. Същата ръж, посята при общи условия и на големи площи в същия район, е дала средно над 340 кг. на декар. Изпитаните пък сортове пшеница при също така общи условия и на големи площи са дали средно по 360 кг, а зимният ечемик — по 440 кг на декар. И това в условията на този район, който наистина притежава една от най-добрите почви на ГДР, но затова пък е подхвърлян на твърде чести засушавания.

На делегатите бяха показани също така нови сортове пшеница без осил, която изобщо се сее в Германия и от която средният добив е около 300 кг на декар. Нашите другари бяха приятно изненадани, когато им бяха показани семена, изпратени от наши научни институти, като този в Кнежа и другаде. В отдела за производството на лен делегатите бяха запознати с редица кръстоски лен, между които и с получения китайски сорт, който дава по-голямо количество добив на декар, има по-дълги влакна, съдържа повече масленост и е по-издръжлив на суша.

В Беренбург делегацията бе поздравена от представителите на окръжния съвет в Хале и окръжното ръководство на ГЕСП. През Хале групата замина за Лайпциг.

За това време втората група от делегацията под ръководството на др. Кирил Лазаров по маршрута за Бауцен посещава известното предприятие за добиване на кокс от лигнитни въглища в гр. Лауххамер. Впрочем това е единственото засега предприятие по рода си в света. Излишно е да се казва, че този начин за добиване на кокс е от грамадно значение за ГДР, тъй като центърът на каменните въглища остана, както знаете, след войната в Западна Германия (Рурската област), което застави източната част да търси други пътища за снабдяване с кокс. И действително, след сериозна изследователска работа на учените в страната се е отдало да получат кокс от лигнитни въглища. Този способ, както всеки се досеща, е не по-малко интересен и за нашата страна. Между другото германските другари в Лауххамер са се интересували твърде много от нашия план за такъв завод, като са изявили желание да участвуват в неговото построяване.

Във въпросния завод работят понастоящем около 2300 работници на три смени. Голямата част от тях обаче са заети предимно в спомагателни предприятия, тъй като производственият процес в самия завод е изцяло механизирен. Така например грамадните коксови пещи се наблюдават от по двама души на смяна. Годишното производство на завода е към 800 000.

тона кокс, голямо количество газ и други деривати. След окончателното завършване на завода последният ще произвежда 1 милион тона кокс годишно.

Трябва веднага да се каже, че производството на кокс от лигнитни въглища в ГДР се разширява. Така, в миньорското градче Шварц помпе, което същата група посети малко по-късно, се строи вече нов завод за производство на кокс също от лигнит. Това засега е най-голямото строителство в Европа. В него участвуват около 9000 работници. Строежът ще завърши през 1960 г. Дневно в този завод ще бъдат преработвани 100 000 тона въглища. След пускането му нуждите на ГДР от кокс ще бъдат задоволени на около 50%.

Вечерта на 5 април и двете групи на делегацията се събраха в Лайпциг. Последната бе поздравена от председателя на окръжния народен съвет, от секретаря на окръжния комитет на ГЕСП, а така също от представителите на останалите партии, влизащи в Националния демократичен фронт. В разменените приветствия бе подчертано значението на българо-германската дружба и историческата роля, която Лайпциг и Димитров заемат в тая дружба.

На другия ден групите, всяка поотделно, посетиха първата — завода за селскостопански машини (едно от най-старите предприятия за такива съоръжения в ГДР), а втората — ремонтния завод на предприятието за градски транспорт, и двата в града.

Особено внимание заслужават машините за засаждане на зеленчуков разсад — домати, пипер, тютюн и т. н. За един час една от тези машини може да засади например до 2500 растения. Същата притежава уреди за поливане и наторяване. Тук се изработват също така картофокомбайни, цвеклокомбайни, машини за борба с всички вредители и болести по овощните дървета и т. н. Работниците посрещнаха делегацията изключително сърдечно. От наше име на импровизирания митинг произнесе слово др. Георги Костов.

На втория завод нашата група се е запознала с устройството и работата на завода и провела беседа с една от производствените бригади, като е запознала работниците с придобивките на трудещите се у нас в областта на социално-битовото законодателство и обслужване. Приветствие от наша страна е поднесено.

Един от твърде забележителните исторически паметници в Лайпциг е паметникът, издигнат в чест на така наречената „битка на народите“, т. е. битката срещу Наполеона в 1813 г., в която той понесе последен и съкрушителен удар от страна на сдружените пет европейски армии. Паметникът в чест на това събитие е едно грандиозно съоръжение, високо 91 метра. Построено е от гранитни блокове с обща тежест около 600 ми-

лиона килограма. Строежът му е траял цели 15 години (от 1898 до 1913 г.) По своето инженерно изкуство и архитектурно оформление паметникът представлява едно от редките творения от този характер със световно значение.

На делегацията бе показан също лайпцигският спортен форум със стадион от 100 000 седящи места и много други спортни съоръжения към него. Форумът е построен с доброволния труд на населението.

Делегацията посети малката къщичка-музей на Ленин. Тук великият вожд на една от най-великите революции в света е печатал и издавал през 1901 г. първите броеве на большевисткият вестник „Искра“, която се разгоря впоследствие в могъщ и неугасим пламък. Съхранена е печатарската машина и няколко каси с букви.

Едно от най-радостните обаче и в същото време вълнуващо събитие за цялата делегация в този ден беше посещението на бившия имперски съд, сега превърнат в музей на името на Георги Димитров. Тук на това място великият син на нашия народ нанесе, както е известно, първия морално-политически удар на фашизма. С белезици на ръце и при надвиснал топор над шията Георги Димитров намери сили и мъжество да плуе в лицето на фашизма в самата негова бърлога и предрече неизбежната му гибел.

Музеят е грижливо подреден. В отделни зали са изложени документи и снимки из живота и революционната дейност на Георги Димитров. В специална каса се съхранява в оригинал обвинителният акт, връчен на Димитров малко преди началото на процеса. От саморъчните бележки на Димитров върху белите полета на акта може да се съди за това как той е градил своята защита. Обстановката в съдебната зала е същата, както и в дните на процеса. Върху стола, на който е седял Димитров, сега е окачен лавров венец, през който се спуска червеното знаме на партията, а от дясната му страна е прикована мемориална плоча.

Ние влизаме с трепет в залата. Нейният мрачен, средновековен вид предизвиква неволна хладина. Продемонстрирана бе плочата, на която е записан знаменитият двубой между Г. Димитров и палача Гьоринг. Човек може да не знае нито дума немски език, но слушайки страстната и гневна реч на Димитров, разбира всичко.

От тая трибуна гласът на Георги Димитров прозвуча с поразителна мощ и обаяние по целия свят. Името на Димитров стана символ на мъжество, на подвиг и чест, превърна се в призивна тръба към борба и победи. От същата тая трибуна Димитров прослави, както никой досега, името и доблестта на българския народ. Неговите крилати думи, изречени тук за това, че „земята се върти и никой не е в състояние да спре

нейния ход“ звучат днес, когато дълесовци и иже с ними военнoлюбци се готвят към нов кръстоносен поход срещу комунизма, звучат още по-грозно, още по-властно и с още по-голяма сила, отколкото преди 3—4 години.

Тук му е мястото да се каже, че името, делото и подвигът на Георги Димитров са залегнали дълбоко в сърцата на немския народ. И наистина не ще се намери честен човек по цяла Германия, който да не знае за Димитров и който да не произнася името му с любов и топлина. (На негово име са наречени улици, мостове, площади, училища, институти и пр.) За немския народ Димитров е станал по-близък от брат и повече от син.

Ние напуснахме тая светиня за нас с дълбоко благоговение пред героичната сянка на безсмъртния Георги Димитров.

От Лайпциг делегацията отново се раздели на две групи. Едната замина за Ваймар, Айзенах, Гера, а втората — за Бауцен, Дрезден, строителния комбинат Шварц помпе, минното селище „Лоза“, Сталинщадт и Франкфурт на Одер.

Във Ваймар първата група пристигна още на следния ден. Първото посещение, което тя направи, бе това на училището за административни работници. Училището съществува от 1949 г. През него досега са преминали около 30 хиляди души. Курсистите се набират от различни служби в страната и след завършване на курса, който обикновено е шестмесечен, се завръщат отново по местата си.

В беседа с отговорните административни и партийни ръководители, а така също с дирекцията на училището бе обменен взаимният опит по подготовката на административни кадри. От наша страна др. Георги Костов изнесе след това пред курсистите кратка беседа за социалистическата реконструкция на селското стопанство у нас. Пред митинга в школата говори др. Боян Георгиев.

След обед групата разгледа завода за самоходни комбайни. В него работят около 3000 работници. В миналото той е произвеждал оръжия и мотоциклети за армията.

Ваймар е, както това е известно, един от старите културни и търговски центрове на Германия през вековете. Тук са живели и работили двама от най-гениалните писатели на Германия — Гьоте и Шилер. Градът е съхранил в голяма степен своя средновековен вид. Тук се намират редица бележити по своята красота и разкош старинни княжески и други дворци.

Групата посети къщата-музей на Гьоте и тази на Шилер, а така също мавзолея на тяхно име.

На около 15 километра северно от Ваймар се намира гористият хълм Етерсберг. Знае се, че на този хълм, под един от вековните дъбове на красивата гора, често е мечтал великият поет и хуманист Гьоте. Това е било едно от неговите любими места за разходка и отдиш. По някаква зла ирония обаче на

историческата съдба същата тая местност бе превърната във време на фашизма в огромен лагер на смъртта. Тук до 1945 г. се е намирал прочутият по своите зверства и убийства фашистки лагер Бухенвалд, в който са намерили смъртта си над 50 хиляди антифашисти от 20 различни националности. В същия този лагер, скоро преди катастрофата, е бил докаран и разстрелян точно пред входа на крематориума големият син на германския народ Ернст Телман. На лобното място групата положи голям венец от живи цветя.

Малка подробност, която не е безинтересно да се знае. Оказва се, че началникът на затвора в същата тази морга, някой си Мартин Замер, който собственоръчно е застрелял повече от 150 души лагеристи, днес получава в Западна Германия 10 000 марки годишна пенсия. И нищо чудно, защото, ако един друг фашистки палач с маршалски еполети днес е главнокомандуващ на голяма част от военните сили на НАТО, то защо неговият по-малък събрат Мартин Замер да не бъде храненик на Аденауер?

В книгата за посетителите делегатите сложиха подписа си под следните редове:

„Лагерът Бухенвалд е живият протест и проклетие срещу фашизма и войната. Всеки, който посети тази Голгота, не може да не излезе оттук с още по-голяма ненавист към тези, които днес издигат отново зловещото знаме на Хитлер и войната.“

От Ваймар групата замина за Айзенах, където разгледа замъка Вартбург, построен през XI век. В същия този замък-крепост е живял известно време Мартин Лютер. Стаята и обстановката, където е работил върху превода на библията, са напълно запазени. През отделни периоди замъкът е бил посещаван от Гьоте, Лист и Вагнер. Сега същият е превърнат в национален паметник. Служи като символ на единството на германската култура и германския народ. Тук се провеждат общогермански певчески фестивали. Само през миналата година в хоровия фестивал са участвували 2500 певци от Западна Германия.

В Айзенах групата посети автомобилния завод в същия град. В завода работят около 9000 работници. Засега се произвеждат около 50 леки коли на ден. Казвам засега, тъй като заводът непрекъснато се разширява. В малкия салон на дирекцията бе проведено съвместно съвещание на делегацията, административното и партийното ръководство. В двора на завода се състоя многолюден митинг. От наша страна говори др. Евгени Трайков.

В същия ден групата посети градовете Ерфурт и Гота, известни от историята на работническото движение във връзка с двете социалистически програми.

Оттук групата замина за гр. Гера — един от големите индустриални центрове на Тюрингия — окръжен град. В окръга се намира един от големите металургически заводи „Макенюте“, голямото предприятие за изкуствени влакна „Вилхелм Пик“, световно известните оптически и стъklarски заводи в Йена, текстилно-машиностроителни и редица други крупни фабрики и предприятия.

Групата бе посрещната от председателя на окръжния народен съвет др. Лидия Позер и други отговорни ръководители на окръга — партийни и обществени дейатели. Тук делегатите разгледаха големия текстилен завод за вълнени и копринени платове.

Обратно за Берлин посетихме Дрезден. Няколко дни преди нас същият беше посетен и от втората група на делегацията. Градът е един от най-разрушените германски градове във време на последната война. И трябва да се каже, че американското и английското командване са сторили това без всякаква видима и оправдана военна необходимост. За това колко красив е бил Дрезден може да се заключи даже по руините и даже от такива, които никога в миналото не са го виждали. Групата разгледа прочутата Дрезденска галерия, в която са събрани редица от най-ценните художествени съкровища в света, каквито са картините на Тициан, Рембрандт, Рубенс, Дюрер, Веласкез и др. Големият мост през Елба в центъра на града носи името на Георги Димитров.

За същото време втората група от нашата делегация посещава следните по-интересни обекти:

Град Бауцен — старинен град и център на така наречените лужицки сърби. По неточни данни броят на тези сърби възлиза сега на около 150 хиляди души. В миналото те са били подтиснато малцинство, родният им език е бил забранен. Сега те имат своя малцинствена организация под името „Домовина“, развиват свободно своята култура. В училищата децата им учат на сръбски език. В чест на делегацията държавният ансамбъл на лужицките сърби е изнесъл специален концерт. Общо посрещането на нашата делегация там е протекло в твърде сърдечна, братска и мила обстановка.

В района на Бауцен е голямото строителство за добиване на кокс Шварц помпе, за което се говори вече по-горе. В затвора на същия град е прекарал последната година от живота си Ернст Телман. Оттук именно той е бил изведен и изпратен в Бухенвалд, където веднага с пристигането си е бил разстрелян и изгорен в пещта.

Град Губен — околийски център от областта Франкфурт на Одер. Разположен е на двата бряга на р. Ниса, която е в същото време и граница между ГДР и Полша. В същия град е роден др. Вилхелм Пик. Групата е разгледала текстилната

фабрика, обществени здания, училища, жилищни блокове и отделни работнически квартали, детски градини и ясли.

На път за Франкфурт на Одер и двете групи, но в различно време, посетиха Сталинщадт.

Сталинщадт, както е известно, е свършено нов, именно социалистически град. Теренът, на който е бил застроен, само преди няколко години е бил необитаемо гористо място. По своята планировка и архитектурно оформление той представлява нещо изключително красиво. Аз се боя да го описвам, защото защото чувствам, че не ще мога да сторя това. Трябва, дето се казва, да се види. От целия му вид лъха светлина, младост и гордост за социалистическия строй. И действително при какъв друг строй могат да се строят планоно цели градове, и то такива великолепни градове? При никакъв друг!

В Сталинщадт е построен известният вече металургически комбинат с капацитет 3 и половина милиона тона чугун годишно. Само за едно денонощие шестте доменни пещи излизват около 3 хиляди тона чугун. Предстои построяването на завод за стомана и такъв за ламарина. Делегатите бяха твърде радушно приети както от страна на работниците, така и от градските и партийните ръководители.

В края на своите обиколки по страната двете групи на делегацията се събраха във Франкфурт на Одер, където присъстваха на окръжния парад на „бойните групи за охрана на предприятията“. В парада участваха около 8 хиляди въоръжени работници. Създаването на такива групи е един от големите и твърде важни изводи от събитията в Берлин, станали преди няколко години. С това се и обяснява защо западногерманската преса и пропаганда се нахвърлят с такава непримиримост и бясна злоба срещу тези групи.

В своята реч на митинга първият секретар на партията в окръга и в същото време командир на бойните групи др. Грюнеберг се обърна към нашата делегация с молба да отнесе в България уверението на трудещите се от техния окръг, че те са решени да пазят твърдо и неотстъпно социалистическите завоевания и тежко томува, който би се решил да посегне на тях. Свидетелство за това, заключи той, е и днешният боен преглед на въоръжените работнически отреди.

За това, че германската работническа класа ще удържи дадената дума, ние четяхме в железния подстъп на маршируващите батальони и горящите очи на бойците.

По своя маршрут двете групи посетиха някои кооперативни стопанства и машинно-тракторни станции, като например:

Стопанството „Ото Гротевол“ в с. Хенингслебен — Ваймарски окръг. Стопанството е основано през 1952 г. от 28 домакинства с всичко 68 члена и 2800 декара земя. Останалите домакинства с около 2400 декара земя засега са частни. Ос-

новният отрасъл на стопанството е зърнопроизводството. Застъпено е обаче и животновъдството. През 1956 г. средният добив от декар за пшеница е бил 320 килограма, което се дължи на добрата обработка и обилно наторяване с изкуствени и естествени торове. Добивът е по-голям от тези на частните стопани. На трудоден е било раздадено общо, т. е. заедно с натуралното заплащане, по 10,21 марки или в наши пари около 30 лева. На член-кооператор за година са се паднали средно по 189 трудодни. Има обаче семейства, които са отработили и по 500 трудодни. Млеконадоят средно от крава е 2005 кг. На председателя се плаща по 50 трудодни на месец. Общо разходите на стопанството са 8% от дохода. За частно ползване на кооператорите се дават по 5,5 декара земя. Устройството на това стопанство е на базата на най-висшия в Германската демократична република — трети тип, който се равнява на нашето ТКЗС.

В Източна Германия, както се знае, съществуват още два типа кооперативни стопанства — първи, при който се внася само земята, и втори — и земята, и добитъкът. Общо засега в републиката и в трите вида стопанства са кооперирани 29% от домакинствата. Машинно-тракторната станция в Грефентона, същия окръг, е образувана в края на 1950 г. Станцията обслужва 9 кооперативни стопанства с 34 000 декара земя. Има две бригади с по 60 различни трактора и 15 комбайна. Същата работи и на частните стопани, които заплащат за извършената работа 15% по-високо от кооперативните стопанства. Средният добив от зърнените култури в района на станцията за 1956 г. е към 300 кг за ТКЗС, 320 — за ДЗС и около 260 кг за частните стопани. За осигуряване на високи и устойчиви добиви освен висококачествената обработка на почвата културите се подхранват с около по 40—50 кг торове на декар през годината.

Кооперативното стопанство „Освободена земя“ в селото Алт Тухенбан, около 15 километра от Франкфурт на Одер, е изградено преди 5 години. През време на войната селото е било свършено унищожено. Обработваемата площ на стопанството е около 7 хиляди декара. Повечето от селяните са кооперирани — от 73 домакинства 52 са членове на стопанството. Обслужва се от бригада на МТС с 13 трактора.

Средният добив от полевъдството през миналата година на декар е следният: пшеница 240—280 кг; ръж 220—230 кг; ечемик 240—260 кг; захарно цвекло — 3000 кг; картофи — 1600 кг. От животновъдството: от кравите по 2630 кг млеконадой за годината, мериносова вълна — по 5 кг и 400 грама от овца за година.

Доходът от животновъдството за 1956 г. съставлява 67% от целия доход. Количеството на трудодея, необходим за по-

лучаване на 100 кг месо, систематически се намалява — от 17 трудодни през 1954 г. до 3,9 през 1957 г. Миналата година стопанството е предало 56 тона свинско месо.

Общо доходите на стопанството за миналата година възлизат на 620 000 марки. Раздадени са по 7,60 марки на трудоден в пари, по 3 кг пшеница, 800 грама растително масло, по 205 кг картофи и по 2 кг сланина. Средната заплата на кооператорите е по 270 трудодни в годината.

За частно ползуване са раздадени по 5 декара на домакинство. Всяко домакинство може да отглежда по 1—2 крави и свине — колкото може, а свине-майки до 10 броя.

Особени грижи стопанството полага за събирането, зреенето и използването на оборския тор. Той се събира във вид на правоъгълни фигури, които се засипват с пръст или пясък, за да узрее по-бързо и да се запази азотът, а след това се извозва и разпределя по блоковете.

Общо взето селското стопанство в Германската демократична република се намира на високо ниво. Като правило земята там се обработва добре, наторява се както с минерални, така и с животински торове. Особено добре се обработват нивите. Трудно е да се види занемарена нива, буренясала или с остатъци от миналогодишни култури. След оран нивите веднага се брануват, което има голямо значение за запазване на влагата. Въобще в обработката на земята немците стоят по-високо от нас. Минавайки покрай полетата, нашите другари се възхищаваха искрено от тяхната гледка. Не напразно един от тях се изрази: „Земята тук като че ли се работи с игла или вилица, а не с плуг и мотика“.

А иначе почвата в Германия, както е известно, не е особено добра и качествена. Но затова пък тя е изпъстрена с много езера и гористи пространства, поради което там почти няма засушаване. Това обстоятелство плюс достатъчното наторяване и високата култура при обработката на земята дава такива добиви, които ние още нямаме.

В Германската демократична република се полагат големи грижи за отглеждането и запазването на горите. Може да се каже без преувеличение, че у немците съществува култ към гората. Няма защо да се казва колко огромно благотворно влияние имат горите върху климата на дадена страна.

След обиколката си в провинцията делегацията престоя до заминаването си още два дена в Берлин. За това време посетихме металургичния завод „Вилхелм Флорин“ в гр. Хенихсдорфе, близо до Берлин. Заводът има 6 сименс-мартенови пещи и 4 електрически. Тая година той ще даде 358 хиляди тона стомана. В завода се отливат късове стомана от 200 кг до 7 тона.

След разглеждането на завода се състоя кратък митинг, на който участваха представителни групи от всички цехове. От наша страна поднесе приветствие др. Нинко Стефанов.

Делегацията посети Потсдам — бившата резиденция на немските крале — Фридрих II и др. Градът наброява около 25 000 жители, твърде чист е и красив. Дворците са построени по подобие на версайлските. В един от дворците-вила е станала историческата Потсдамска конференция. По средата на централния хол стои голяма кръгла маса със столове — същата, около която са заседавали участниците на конференцията. В тълите горе са поставени три знамена, в средата е съветското — знак за това, че на милионите съветски воини, които се биха и които паднаха под сянката на това знаме, се дължи преди всичко победата над фашизма.

Един ден преди заминаването си делегацията посети заместник-председателя на Министерския съвет и пръв секретар на ЦК на ГЕСП др. Валтер Улбрихт. Срещата продължи повече от един час и премина в съвършено дружеска, интимна атмосфера. Другарят Улбрихт отговори на редица въпроси, които делегатите му зададоха относно вътрешното и външното положение на Германската демократична република. В заключение той каза:

„Ние строим социализъм в Западна Европа и поради това колкото дружбата между нашите страни е по-здрава, толкова по-лека ще бъде и нашата работа. Германската работническа класа знае много добре каква огромна политическа задача има да разрешава и че тази задача може да се реши само в дружба и съюз с великата съветска страна и другите социалистически страни. Ние разрешаваме тази задача при обстановка на постоянна опасност от провокации от страна на западногерманския и американския империализъм. Упражненията на бойните групи, които вие имахте възможност да видите в окръга на Франкфурт на Одер, показват, че с едната ръка трябва да се строи социализмът, а с другата да се защитават неговите постижения.“

Някои от основните поуки, които нашата делегация извече от посещението си в Германската демократична република, е убеждението на всички ни за високата организираност, квалификация и култура в работата на работническата класа там, с което покрай всичко друго се и обяснява защо Източна Германия, поставена да строи и се развива при извънредно тежки условия, върви, и то със силни крачки, напред.

В това отношение ние има какво да вземем и какво да научим от нашите немски другари.

За по-високата култура в земеделието, по-високите добиви в резултат на това, отколкото у нас, аз вече казах.

Добиването на кокс от лигнит в Германската демократична република представлява, както бе вече поменато, голям интерес за нас. Ние трябва най-широко и по-бързо да изучим и използваме този опит и в зависимост от възможностите на нашето народно стопанство да осигурим производството на кокс от лигнит, както и на много други стоки, като перлон и други, получавани по химически начин от въглища.

Не по-малко значение има за нас също така опитът на строителството в Германската демократична република. Строителството в последните години там на жилища, културни домове, театри, кина, хотели, ресторанти, на училища, детски градини и физкултурни стадиони е евтино, красиво и удобно във всяко отношение.

И последен, но по моему най-важен извод е това, че условията у нас, вътрешни и международни, по редица причини, които не е необходимо да се изреждат, сега са много по-благоприятни от тези в Германската демократична република, и поради това толкова по-непростими трябва да бъдат грешките и слабостите, които ние допускаме често без всякакво оправдание в своята работа.

На 17 април делегацията отлетя със самолет за София. Благодарността на делегацията от приема, който бе ѝ оказан, както и нейните впечатления от страната и хората, изказа на края водачът на делегацията в краткото слово на летището.

Обръщайки се към хазаите-изпращачи, той каза:

„Скъпи другари и приятели! Прощавайки се с вас, моите другари и аз желаем да ви поблагодарим още веднаж и още по-горещо за топлотата, с която ни срещнахте във вашата страна и с която ни обкръжавате през всичкото време на нашето пребиваване тук. Ние ще отнесем със себе си тази неподкупна сърдечност и топлина и ще ги предадем на нашия народ, защото знаем, че отношението, което проявявахте към нас, е отношение към нашия народ, народа, който заедно с Вас гради най-великото и смело дело на вековете — социализма, и към страната, която роди нашия и ваш Димитров.

Ние ще разкажем на трудещите се у нас за вашите големи успехи във всички области на социалистическото строителство, за прекрасните полета и гори на вашата страна, за трудолюбието и талантливостта на народа ви, за неговата стара и нова култура. И още — че Германската демократична република стои твърдо, уверено и непоколебимо на своя борчески редут в лагера на социализма и че в нейно лице нашият народ има винаги един от своите верни сътрудници и братя по труд, по дух и борба.

Ние напускаме вашата страна с твърдата увереност, че нашето посещение у вас ще укрепи още повече дружбата между нашите народи, а отгук — и единството в нашия со-

циалистически лагер начело с неговия пръв часовой — нашият общ освободител и брат, могъщият Съветски съюз.

Ние и вие знаем колко и какви огромни трудности стоят пред нас по пътя на мира и социализма. Но едновременно с това ние също така знаем, че нашето дело е право и то ще победи. Ще победи, защото няма сила в света, която може да ни отклони от поетия път и разколебае нашето единство и дружба и защото няма по-силно оръжие от това на марксизма-ленинизма, под чието непобедимо знаме ние вървим с вас крак в крак и рамо до рамо.

Да живее талантивият и героичен германски народ!

Да живее българо-германската дружба!

Да живее обединена, демократична и миролюбива Германия!

Да живее мирът и сътрудничеството между народите в целия свят!“ (*Продължителни ръкопляскания*)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има ли някой от другарите народни представители, който да се изкаже по доклада? — Няма.

Преминаваме към следната точка от дневния ред:

Доклад за посещението на нашата парламентарна делегация в Чехословашката република.

Има думата др. Боян Българанов.

Боян Българанов: (*От трибуната*) Другари и другарки народни представители! По покана на Чехословашкото национално събрание от 8 до 23 април т. г. делегация на Народното събрание на Народна република България посети братската Чехословашка република.

По време на пребиваването си в Чехословакия нашата парламентарна делегация посети най-различни градове и селища, много заводи на металодобивната, машиностроителната и леката промишленост, някои кооперативни земеделски стопанства, здравни, научни, културни и други учреждения, исторически паметници. На членовете на нашата делегация бе предоставена пълна възможност да се запознаят непосредствено с успехите в промишлеността, селското стопанство и другите области на обществения и стопанския живот в Чехословакия.

От висотата на тази трибуна трябва да подчертая, че нашата парламентарна делегация бе посрещната с най-топли чувства и заобиколена с внимание както от ръководните среди, така и от цялата общественост на Чехословакия. Навсякъде, където делегацията ходи и където премина, трудещите се в Чехословашката република изразяваха неспонтанно своите братски чувства и симпатии към нашия на-

род, изразяваха своята воля да се развиват за в бъдеще още по-тясно дружеските отношения между нашите две страни за благото на техните народи.

Във всички речи и беседи както от наша страна, така и от страна на чехословашките другари нееднократно бе дебело подчертано, че дружбата, приятелството и взаимопомощта, които съществуват сега между българския и чехословашкия народ на основата на пролетарския интернационализъм, имат традиционна основа, водят своето начало от стари времена, от времето на големите просветители и създатели на славянската писменост — братята Кирил и Методий.

След освобождението на страната ни от турско иго през 1878 г., когато българският народ беше запретнал мишци да изгради своя държава, да създаде своя национална икономика и култура, ръководени от чувства на славянска солидарност, изтъкнати чехословашки учени и културни дейци активно участваха в този наш национален градеж. Затова нашият народ пази най-съкровени чувства и храни дълбока признателност към такива видни чехословашки учени и културни дейци като К. Иречек, Ярослав Вешин, Мърквичка и др., които през онези години много допринесоха за развитието на нашето образование и култура. От богатата съкровищница на чехословашката култура, наука и техника са черпили и продължават да черпят знания голям брой наши граждани, които са завършили висшето си образование в Чехословакия.

През периода на Втората световна война борбата против фашизма свърза още повече нашите два народа. Чехословашкият народ, както и българският народ водиха смела въоръжена борба срещу кървавия фашизъм, за своя народнодемократична власт. Много българи като студенти, градинари и др. в Чехословакия с оръжие в ръка взеха участие в Словашкото народно въстание през 1944 г. и в Пражкото въстание през май 1945 г. Нашата делегация видя с очите си величествени паметници, издигнати от чехословашкия народ в знак на уважение към паметта на тези българоки синове, които под ръководството на Чехословашката комунистическа партия рамо до рамо с чехословашките патриоти се сражаваха при Златна, Буканец, Иновецките планини и другаде срещу фашизма и капитализма и оставиха костите си на чехословашка земя за извоюване свободата и независимостта на Чехословакия. Тези паметници и обкичени със зеленина гробове на героичните български чедра са символ на вечната и нерушима дружба между българския и чехословашкия народ.

Членовете на нашата делегация се чувстваха сред чехословашките другари като сред свои близки приятели и родни братя, като у дома си. Това се обяснява с обстоятелството, че освен старата дружба между нашите народи, днес те са

свързани с още по-крепки връзки — идейните връзки, общият комунистически идеал, към който се стремят и който сега с творчески ентузиазъм осъществяват на дело нашите народи. Чехословашките ръководни дейци и членовете на нашата делегация в своите речи и изказвания подчертаха, че нашата дружба и съюз са още по-крепки днес, когато двете страни вървят решително и неотклонно по марксистко-ленински път за изграждане на новия социалистически строй, учейки се непрестанно от богатия опит на съветските народи.

Другарки и другари! Гостуването на нашата парламентарна делегация в братска Чехословакия даде възможност на нейните членове непосредствено и отблизо да се запознаят с големите успехи на чехословашкия народ в социалистическото строителство.

Трудещите се в Чехословакия, сплотени в Националния фронт и под ръководството на Чехословашката комунистическа партия, след като през 1945 г. при помощта на Съветската армия ликвидираха хитлеристката окупация, свалиха властта на капиталистите и едрите земевладелци и установиха народната власт, непоколебимо вървят по начертания от Великата октомврийска социалистическа революция ленински път за изграждане на социализма и комунизма.

Благодарение грижите на Чехословашката комунистическа партия и правителството, на героичните усилия на трудещите се Чехословакия е постигнала забележителни успехи в своето промишлено развитие. През годините на народната власт в сравнение с 1937 г. общият обем на промишлената продукция на Чехословакия с нараснал над 2,5 пъти. Днес Чехословакия се нарежда на едно от челните места в промишлено отношение и в развитието на световния технически прогрес. Чехословашкото машиностроене е в състояние да конструира и да изработва най-сложни и високопроизводителни машини.

Особени грижи се полагат за развитието на промишлеността в Словакия, която в миналото по време на буржоазната власт беше изостанала в индустриално отношение. Обемът на нейното промишлено производство през 1956 г. се е увеличил повече от три пъти в сравнение с 1948 г. Построени са нови 195 промишлени предприятия, съоръжени с модерна съвременна техника.

Високата степен на индустриално развитие на Чехословакия се вижда от факта, че 80% от националния доход на страната идва от промишлеността. В градовете живее 74% от населението, а в селата — 26%.

На делегацията направи силно впечатление, че в промишлените предприятия в Чехословакия наред с използването на старата техника се внедрява нова, съвременна техника, предимно чехословашко производство. Чехословашките другари

си дават сметка за огромното значение на развитието на тежката промишленост в общия подем на икономиката на страната. Затова те полагат големи грижи за нейното постоянно усъвършенствуване, за снабдяването на заводите с нова техника. Заводът за електротехнически машини и съоръжения „Сталинград“ в Прага, който делегацията посети, през 1956 г. е увеличил производството си 6 пъти в сравнение с 1945 г. През миналата година същият завод е произвел нова подвижна електроцентрала за задоволяване нуждите от електрическа енергия на град с 10 000 души население.

Ние посетихме Остравска област, промишленото сърце на Чехословакия. Тук делегацията разгледа големия металургичен завод в гр. Тржице, който е с вековни традиции и пръв по производството на стомана и чугун в републиката. След като бяхме запознати с производствените процеси, с методите на работа, в завода се състоя среща на делегацията с работници от завода. Чешките другари изтъкнаха пред нас, че те предвиждат за в бъдеще да увеличат годишното производство на завода от 1 600 000 тона на 2 200 000 тона стомана.

В завода за селскостопански машини в гр. Простейов делегацията разгледа производството на подобрени комбайни и интересни малки трактори, с които могат да се извършват 10 вида селскостопански работи — култивиране, окопаване, косене, пръскане и др., включително и транспорт чрез прикачване на ремарке. Тези трактори са особено удобни за използване в зеленчукови и лозарски райони.

В завода за трактори на името на Запотоцки в гр. Бърно, в който се произвеждат тракторите „Зетор 25“, които се използват в нашето селско стопанство, ние видяхме извънредно голяма механизация на производствените процеси. Направи ни силно впечатление отношението на инженерно-техническите кадри към производството на завода, любовта, с която те се отнасят към своята работа, грижата за качеството на продукцията. Те ни разпитваха с твърде голям интерес, какви недостатъци сме забелязали в техните трактори при използването им у нас, какви са експлоатационните им качества.

Представлява интерес да се спомене за посещението на нашата делегация в завода за турбини в гр. Бланско на името на Георги Димитров, който произвежда машини за нашите водни електроцентрали. Ние бяхме посрещнати извънредно радушно и топло. След като делегацията разгледа завода, състоя се събрание с работниците, което се превърна в затрогваща манифестация на искрено приятелство към нашия народ. В чест на нашата делегация работническият колектив от завода пое тържествено социалистическо обещание за нови трудови успехи, за срочно и качествено завършване на машините, предназначени за наши обекти. В изказването си дирек-

торът на завода др. Йозеф Ондрачек заяви: „Нашият завод, който носи името на великия син на българския народ, цени високо вашето посещение. Това посещение ще удвои нашите сили и ентусиазъм, за да изпълним производствените си задачи и преди всичко поръчките за приятелските страни, между които и за НР България. Искаме със своя труд да докажем, че сме достойни за скъпото име на Георги Димитров.“

Освен това делегацията посети машиностроителния завод „Ленин“ в гр. Пилзен, гордостта на чехословашката тежка промишленост, машиностроителния завод „Октомврийска революция“ край гр. Бърно, модерната корабостроителница в гр. Комарно, изградена след освобождението на Чехословакия, комбината за обувки „Свит“ в Готвалдовград, пивоварния завод в Пилзен и др.

На срещите на делегацията с някои от партийните и държавните ръководители чехословашките другари подчертаха, че в центъра на своето внимание те поставят въпроса за ефективността на цялата промишленост. Те изтъкнаха, че достигнатото ниво на производителността на труда не ги задоволява, поради което слагат ударението на въпроса за техническия прогрес, като си поставят за задача да достигнат положение, при което промишленото производство да се издигне на равнището на световната техника. Чехословашката комунистическа партия и правителството насочват вниманието на профсъюзните, стопанските, инженерно-техническите и други кадри в промишлеността към въпросите за конкретно, близко и квалифицирано стопанско ръководство на промишлеността. С това те целят да усъвършенствуват стопанското ръководство, производствената работа в промишлеността, да повишат производителността на труда, да подобрят качеството на промишлената продукция. Крупните заводи и фабрики, сложните и свършени производствени процеси, модерните машини чехословашко производство, които видя нашата делегация в Чехословакия, голямото майсторство и старание на работниците и инженерно-техническите кадри дават право на чехословашкия народ да се гордее със своята промишленост и на първо място с машиностроенето, със своята трудолюбива работническа класа. Не може да има никакво съмнение, че чехословашката индустрия е гордост за нашия социалистически лагер.

Нашата делегация се запозна и с развитието на селското стопанство в Чехословакия. Посетени бяха държавни земеделски стопанства и кооперативни земеделски стопанства. Ние не може да не отбележим значителните успехи на чехословашките другари в развитието на селското стопанство. Към времето на нашето гостуване в Чехословакия имаше изградени 8400 кооперативни земеделски стопанства, в които беше обхваната 47% от общата обработваема площ в страната. Обще-

ственият сектор в селското стопанство дава над 50% от стоковата продукция на селскостопански произведения.

На връщане от Южна Словакия за Братислава нашата делегация посети така нареченото село на младежта, което е изградено преди 8 години на пуста земя. В селото има единна производствена земеделска кооперация, с работата и стопанството на която се запознахме. През миналата година кооператорите са получили по 30 крони на трудовен. Делегацията запозна кооператорите с работата на нашите ТКЗС, а те от своя страна с ентузиазъм ни разказаха за своите високи добиви, за бъдещите си планове в развитието на растениевъдството и животновъдството, за благоустройството на своето селище — планове, изпълнени с оптимизъм, с вяра в светлото бъдеще.

Силно впечатление направи на делегацията културната обработка на земята в Чехословакия. Средните добиви се движат за пшеница средно от 200 до 250 кг на декар, за захарно цвекло от 2500 до 3500 кг, за картофи около 1600 кг. Тези високи добиви се дължат не само на благоприятните климатични условия, но преди всичко на добрата обработка на почвата, на торенето и други агротехнически мероприятия. В повечето от кооперативните стопанства както добивите, така и доходите на кооператорите са по-добри от тези на частните стопани, което стимулира кооперативното движение.

В Чехословакия се полагат особено големи грижи за опазване на горите, като край всяко селище се поддържат добре подредени обикновено борови гори, по подобие на някогашните наши кории около селата — които ние изсякохме — които красят техните села, влияят на климата и са източник за добив на дървен материал.

Заслужава да се отбележи, че правителството на Чехословакия отделя големи средства за развитието на науката и културата, за образованието и здравеопазването. В научно-изследователските институти в страната работят около 40 000 научни работници. Работата на техните научни институти е тясно свързана с производствената практика и добре обслужва нуждите на народното стопанство. Членовете на делегацията разгледаха Академията на науките в Братислава, училището в новия миньорски град Хавирджов, музея на писмеността в Прага, в който в две хубави зали е показано делото на братята Кирил и Методий, Националната художествена галерия в Прага и др. Част от делегацията посети строящия се институт за ядрена физика, където се монтираше доставеният от СССР реактор с мощност 2000 кв. Посетеният балнеосанаториум в гр. Пиещени блестеше с образцов ред, добра хигиена и висока култура, с най-внимателно и грижливо отношение към болните.

На нашата парламентарна делегация беше устроена среща с депутати, ръководни другари в Чехословашкото национално събрание. Тази среща, ръководена от председателя на Националното събрание др. Фирлингер, премина при голяма задъшечност и непринуденост. Под формата на въпроси и отговори се обмени ценен опит в работата на народните събрания, техните комисии и депутатите. В Националното събрание са създадени 7 комитета (отраслови комисии) начело с председатели, в които се извършва основната работа при обсъждането на въпросите, внасяни в събранието. Другарите ни съобщиха, че при приемането на бюджета за 1957 г. в бюджетарната комисия, в която участвуват специалисти по финансовите въпроси, разискванията са продължили 2 седмици и от комисията са били направени ценни предложения за неговото подобряване.

Из своя опит чехословашките другари ни разказаха, че във всеки окръг депутатите (народните представители) образуват група, която периодически се свиква на заседания за отчитане дейността и обмяна на опит в работата на депутатите. При това всеки депутат се отчита за своята дейност пред Националното събрание и пред избирателите. Народните представители имат определени приемни дни за гражданите и се стремят да бъдат по-често по заводи, учреждения и села, сред своите избиратели.

Интересен е опитът на Чехословакия по използване доброволния труд на населението и местните възможности за извършване на строителство по места — строеж на пътища, училища, клубове, хижи, благоустрояване на селища и др. Общонародното движение за осъществяването на местни инициативи на населението се провежда по линията на народните съвети и Националния фронт. За ръководство, координация и отчитане на тази дейност е създадена комисия при ръководството на Националния фронт. Запланирането на доброволния труд на населението става на срещи с народните представители. За подпомагане на местното строителство държавата планира незначителни средства и предоставя известен процент от надплановата продукция на предприятията за строителни материали. Така например в подкрепа на доброволните инициативи на населението през 1956 г. в Словакия са били планирани и отпуснати около 60 милиона крони, а общият ефект от това строителство е възлязъл на около 600 милиона крони.

Другари и другарки! Ние вече изтъкнахме, че още със слезането си на чехословашка земя нашата парламентарна делегация беше обкръжена с изключително топли грижи и другарско внимание. Трудещите се в Чехословакия разкриха душите и сърцата си пред нас — представителите на българския народ, и ни разпитваха за положението в България като истински братя. Те слушаха с голям интерес за успехите на нашия

народ в социалистическото строителство. Членовете на нашата делегация от своя страна ги запознаваха с нашите стопански, културни и други успехи в борбата за социализъм, с желанието и твърдата воля на нашия народ да се бори за защита на мира, за по-нататъшното укрепване единството на социалистическия лагер и дружбата ни със Съветския съюз.

На нашите успехи трудещите се в братска Чехословакия гледат, както и нашият народ гледа на техните успехи, като на свои, на общи успехи в изграждането на новото общество, като на успехи, с които се засилва могъществото на социалистическия лагер. Сред работниците, трудещите се селяни, инженерно-техническите кадри, сред научните, културните и други дейци в Чехословакия нашата делегация видя хора, уверени в своето светло бъдеще, в очите на които гори силна воля да се борят за мирното социалистическо развитие на своята Родина. Ние констатирахме, че трудещите се в Чехословакия проявяват изострена бдителност към попълзновенията на международната реакция да забие клин в отношенията между страните от социалистическия лагер, към опитите на империалистите да подпалят нов световен пожар, да хвърлят народите във взаимноизстребителна война. Чехословашкият народ осъди решително опитите на международната реакция да събори през октомври миналата година народната власт в Унгария, да възстанови властта на унгарските капиталисти, барони и графове, да превърне Унгария в плацдарм за война срещу СССР и страните с народна демокрация. През тези дни чехословашкият народ прояви голяма политическа зрялост. Октомврийските събития в Унгария не само че не намериха никакво съчувствие сред трудещите се в Чехословакия, но, напротив, още по-тясно ги оплотиха около тяхната любима Комунистическа партия, към която те питаят непоколебима вяра и преданост. Трудещите се в Чехословакия оцениха помощта на съветската армия за разгромяване на контрареволуционния бунт в Унгария като изпълнение на висш интернационален дълг.

Във всички разговори и беседи, които води нашата делегация както с ръководни чехословашки другари, така и с обикновени работници, те единодушно и нееднократно изразяваха своето дълбоко убеждение, че борбата за социализъм и мир в света изисква по-нататъшното укрепване на единството и могъществото на социалистическия лагер начело с братския Съветски съюз. Това, което особено силно трябва да се подчертае, е, че навсякъде, във всички краища на страната, които обходи нашата делегация, ние почувствахме каква голяма обич и признателност изпитват трудещите се в Чехословакия към нашия общ освободител — великия Съветски съюз. Чехословашкият народ под ръководството на своята Комунистическа партия решително отхвърля всякакви ревизионистически

теории, откъдето и да идват те, за възможността да се построи социалистическо общество по някакви особени пътища, без да се изучава и прилага международният опит на Съветския съюз, без единството и взаимопомощта на страните от социалистическия лагер. Ние констатирахме, че нашите народи, устремили се към светлото социалистическо бъдеще, имат еднакви стремежи, общо убеждение да се борят за по-нататъшното укрепване на мира в света.

Другарки и другари! Ние сме дълбоко убедени, че пребираването на нашата парламентарна делегация в Чехословакия като гост на Чехословашкото национално събрание, което посещение се превърна в искрена манифестация на дружбата между нашите два народа, представява важна стъпка в по-нататъшното разширяване и задълбочаване на всестранныте връзки и сътрудничество между нашите две страни, е нов принос за още по-голямото укрепване единството на социалистическия лагер начело с великия Съветски съюз.

Разширяването и задълбочаването на тази наша дружба, по-нататъшното укрепване на единството между социалистическите страни е още по-ценно и необходимо, като се има предвид сегашната международна обстановка, когато над света още не е отстранена нависналата заплаха от нова война. Нашата съседка Турция още не е изтеглила своите войски, концентрирани на границите със Сирия, поради което опасността от нападение срещу независима Сирия не е преминала. Свободолубивите народи начело с народите на Съветския съюз, в това число чехословашкият и българският народ, осъдиха решително опитите на международния империализъм да нападне свободна Сирия и да запали в Близкия Изток нов световен пожар. Стана известно също така, че при евентуално нападение над Сирия, в своята борба против агресорите за свобода и независимост сирийският народ не е сам и няма да остане сам.

При сегашното международно положение, когато обезумели войноподпалвачи раздрънкват оръжие и заплашват човечеството с кръвопролития и разрушения, борбата на народите за забрана на употребата на атомно оръжие и оръжията за масово изстребление придобива много важно значение. Верни на основните принципи на своята миролюбива външна политика, както чехословашкият, така и нашият народ горещо подкрепят предложенията на Съветския съюз в ООН за разрешаване на проблемата за разоръжаването, за забрана на атомното и водородното оръжие и за незабавно прекратяване на опитите с тях.

Няма никакво съмнение, че миролюбивите народи представяват голяма сила, която е в състояние да обуздае самозабравилите се войнолюбци и империалистически агресори. Гаранция за това е мощното движение за мир, обхванало всички краища на света, непрестанният напредък на страните от со-

социалистическия лагер, могъществото на великия Съветски съюз, което с всеки изминат ден расте и ще продължава да расте. Свидетелство за мощта на СССР е големият научен и технически напредък на съветската наука. Пуснатите от Съветския съюз изкуствени спътници на Земята, от които вторият с живо същество, представляват в наше време епохално достижение, което е триумф за социалистическата наука. Народите с основание гледат на Съветския съюз като надеждна опора на мира в света и при неговите успехи изпитват чувство на гордост и вяра в своето щастливо бъдеще. Чествувайки 40-годишнината от Великата октомврийска социалистическа революция, те ще изразят своята безгранична любов към трудещите се на Съветския съюз, които първи в света прокараха пътя на освобождението на човечеството от игото на капитализма и колониализма.

Другарки и другари народни представители! Позволете от името на парламентарната делегация на Народното събрание на Народна република България и от Ваше име да изкажа още веднаж най-гореща благодарност на Бюрото на Чехословашкото Национално събрание, на партийните и държавните ръководители и на трудещите се от братска Чехословакия за оказвания на делегацията топъл и другарски прием по време на посещението ни в тяхната родина.

Да живее братската Чехословашка република!

Да крепне и се развива нерушимата дружба между чехословашкия и българския народ!

Да живее и крепне единството на социалистическия лагер начело с великия Съветски съюз!

Да живее мирът в света! (Ръкопляскания)

(Председателското място заема председателят Фердинанд Козовски)

Председател Фердинанд Козовски: Другари! Преминваме към последната точка от дневния ред:

Доклад на Бюрото на Народното събрание за посещенията на чужди парламентарни делегации в нашата страна.

Доклада ще изнесе подпредседателят на Бюрото на Народното събрание др. Николай Георгиев.

Николай Георгиев: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Както знаем, през 1955 и 1956 г. и през настоящата 1957 г. в страната ни, по покана на Бюрото и Президиума на Народното събрание, гостуваха следните чужди парламентарни делегации: делегацията на Върховния съвет на СССР, на Съюзната скупщина на ФНРЮ, на Великото Национално събрание на Румънската народна република, на Народното събрание на Китайската народна република, на Сейма

на Полската народна република, на Народното събрание на Народна република Албания, на Сирийския парламент, на Френското Национално събрание, на Народното събрание на Чехословашката република и делегацията на Народната камара на Германската демократична република. През този месец очакваме гостуването на делегацията и на Държавното събрание на Унгарската народна република.

Парламентарни делегации на нашето Народно събрание посетиха Съветския съюз, Румънската народна република, Федеративна народна република Югославия, Чехословашката република и Германската демократична република.

Взаимната размяна на парламентарни делегации между Народна република България и редица социалистически и капиталистически страни бе част от широката размяна на парламентарни делегации, която се извърши и продължава да се извършва между много европейски, азиатски и африкански страни по инициативата и по предложение на Върховния съвет на СССР от 9 февруари 1955 г. Както е известно, Народното събрание се отзова на тази инициатива на Върховния съвет на Съветския съюз и с решение, взето на съвместно заседание на Президиума, Бюрото и комисията по външните работи, поканих у нас парламентарни делегации от редица социалистически и други държави.

Размяната на делегации, станала между България и поменатите по-горе страни, няма никакво съмнение, изигра своята скромна роля в общия принос на социалистическия лагер за отслабване на международното напрежение, за разведряване на международната обстановка и за разсейване на предубежденията на парламентарните дейтели от несоциалистическите страни към нашата страна и към страните от социалистическия лагер изобщо. Размяната на делегации със социалистическите страни допринесе за взаимното изучаване на опита в социалистическото строителство и спомогна да се укрепи още повече единството на социалистическия лагер начело със Съветския съюз.

За работата на делегациите на нашето Народно събрание, посетили другите страни, както ви е известно, ръководителите и членове на тези делегации правиха информации пред пленума на Народното събрание. Аз тук от името на Бюрото на Народното събрание ще направя кратка информация за посещенията, които направиха в нашата страна парламентарните делегации на посочените по-горе страни.

Посетиха България парламентарни делегации се запознаха с постиженията на нашия народ в социалистическото строителство. Те посетиха язовири, промишлени предприятия,

трудова-кооперативни земеделски стопанства, държавни земеделски стопанства, исторически паметници, музеи, почивни домове и станции, детски градини, болници, домове на културата, театри, ояери и пр. Срещнаха се с ръководителите на партията и правителството, с работници и селяни местни дейатели и ръководители на народните съвети, на Отечествения фронт, на БЗНС, разговаряха с ръководители на ТКЗС и обикновени кооператори, запознаха се с постиженията на нашето селско стопанство в областта на механизацията на труда, поливното земеделие, със системата на възнагражденията на труда в нашите промишлени предприятия и кооперативни стопанства. Нашият трудов народ от градове и села, от промишлените предприятия и трудово-кооперативните земеделски стопанства навсякъде най-сърдечно и ентузиазирано посрещна пратениците на парламентите на другите страни, отрупваше ги с дребни подаръци от произведенията на своя труд. Навсякъде нашият народ подчертаваше своето желание да живее в мир с всички народи от всички страни независимо от техния политически и социален строй, а също така подчертаваше своята непоколебима воля да укрепва единството на лагера на социализма и мира, начело с великия Съветски съюз. Всичко това дълбоко трогваше нашите гости и много от тях се разделяха от нас развълнувани от топлите чувства, които нашият народ манифестираше към техните страни и техните народи.

Делегациите въобще допринесоха твърде много за взаимното опознаване и сближение на нашите народи, а оттук и за намаляване на международното напрежение и за укрепването на мира. А размяната на делегациите между социалистическите страни допринесе много за обмяна на взаимен опит в делото на социалистическото държавно, стопанско и културно строителство, превърна се в ярка манифестация на дружбата и единството на народите от социалистическия лагер. Така например посещението на парламентарната делегация на Върховния съвет на Съветския съюз се превърна по цялата страна в спонтанна, гореща манифестация на българо-съветската дружба. При нейното посрещане нашият народ даде израз на своята непоклатима преданост и любов към великия Съветски съюз.

Посещението на делегацията на Съюзната скупщина на Федеративна народна република Югославия бе важна стъпка по пътя на нормализирането и възстановяването на старите дружески отношения между нашите страни и бе ценен принос за укрепване на мира на Балканите и в целия свят. А посещението на парламентарната делегация на Китайската народна република събуди сред нашия народ нови още по-големи симпатии към великия китайски народ и към неговия подвиг в

борбата му за превръщането на Китай в могъща крепост на социализма и на световния мир.

Общо размяната на парламентарни делегации между социалистическите страни даде своя не малък принос за укрепването и единомислието на социалистическите народи и на техните парламенти по актуалните проблеми на международното работническо и комунистическо движение и на социалистическото строителство. Затвърдиха се заедно с това още повече традиционните връзки на дружба между българския народ и народите на Съветския съюз и на останалите страни с народна демокрация.

Много предубеждения и неосведоменост, с които дойдоха у нас някои членове на отделни парламентарни делегации, трябваше да отстъпят място на искрено удивление, а у нашите приятели — и на голяма радост и ентузиазъм пред неочаквания за тях размер за постиженията на нашия народ. Онези от тях, които знаеха нашите постижения и идваха у нас изпълнени от любов към нашата страна и уважение към БКП, многократно заявяваха, че виденото от тях в България далеч е надминало техните очаквания.

Както на сирийската и френската парламентарни делегации, така и на полската делегация силно впечатление направи здравият и непоколебим съюз, който съществува в нашата страна между БКП и БЗНС, нерушимата дружба между комунисти и сдружени земеделци, задружният им устрем към социализма, сплотеността на българския народ в Отечествения фронт, около Българската комунистическа партия, и неговата безгранична любов към Съветския съюз, възникнала на основата на изградената здрава и нерушима дружба между българския и съветските народи. Среците на сирийската парламентарна делегация с трудещите се от промишлени предприятия и ТКЗС, които навсякъде се превръщаха в спонтанни манифестации на нашия народ, на дружба и братско съчувствие към освободителната борба на героичния сирийски народ за национална независимост, оставиха дълбоко убеждение в душата на всички членове на сирийската делегация, че в лицето на нашия народ сирийският народ има верен приятел.

На същото това убеждение даде израз и сирийският печат. Така например още по време на гостуването на сирийската парламентарна делегация у нас сирийският печат писа с благодарност за сърдечното посрещане в България на делегацията на сирийския парламент и за това, че в разговор с членовете на делегацията ръководните държавни и обществено-политически дейатели у нас са осъдили американската намеса във вътрешните работи на арабските народи и американските доктрини, целящи поробване на Средния и Близкия Изток, и едно-

временно с това са изразили симпатии на българския народ към борбата на Сирия за национална независимост.

Ние сме дълбоко убедени, че посещението на сирийската парламентарна делегация допринесе за по-нататъшното задълбочаване на приятелските връзки между Сирия и България.

Някои членове от френската парламентарна делегация, като например г-н Готие-Шоме, заместник на председателя на делегацията, искрено призна, че те твърде малко са знаели за България и че са поразени от размаха на строителството и по-специално — на жилищното и пътното строителство на България; че са удивени от добрата организация на труда и от системата на възнаграждението на труда в нашите промишлени предприятия и ТКЗС, почиваща на материалната заинтересованост, удивени са и от усилията за индустриализация на страната. Същият открито заяви, че членовете на френската парламентарна делегация след посещението си в България по-добре са осведомени върху принципите на социалистическата система и са извели редица поуки от това посещение. В срещите със стопански, държавни и културни дейатели френската парламентарна делегация се убеди в съществуващите възможности за разширяване на стопанските и културните връзки с нашата страна. Членовете на същата делегация — трябва да кажем и членовете на останалите делегации — бяха особено удивени от размаха на жилищното строителство в българското село и бързото подобряване материалното ниво на българските селяни. Те посетиха много селски къщи и с учудване откриха, че не само къщите са нови, но в тях има нови мебели, радио-апарати, шевни машини, а на много места дори и мотоциклети. Имаше случаи, когато те със собствените си очи констатираха, че в някои села, като Мало Конаре, Пазарджишко, Прослав, Пловдивско, и др., от 9 септември досега са построени повече от 600 нови къщи, а само през последните две години са закупени 40 до 50 мотоциклета. Спирайки са на тези факти, членът на делегацията г-н Тублан, член на така наречената селска партия във Франция, призна, че материалното ниво на българското село не е по-ниско от това на френското село. „Има само една разлика — заяви той — тя се състои в това, че у българските селяни има по-голяма увереност в бъдещето, отколкото във френския селянин.“

Усилията, които народната власт полага за съхраняване и опазване на културни и исторически национални паметници, направиха също така дълбоко впечатление на френската парламентарна делегация.

Общо взето членовете на френската парламентарна делегация бяха дотолкова удивени от някои постижения на трудещите

се у нас, че някои факти им звучаха като пропаганда. Така бе например, когато при посещението си в химкомбината „Сталин“ в Димитровград те научиха, че работниците от завода, като работници от производства, вредни за здравето, имат 40-часова работна седмица и работят 5 дни по 8 часа в седмицата, а два последователни дни почиват. Един член от делегацията даже е посъветвал придружаващите ги другари да не се увличат и да не преувеличават постиженията, защото това можело да даде обратен ефект. Толкова невероятни се струаха на членовете на делегацията някои постижения на българските трудещи се.

Посочваме този факт, за да се види каква важна роля може да играе размяната на парламентарни делегации за по-добро взаимно опознаване на народите за отстраняване на взаимните предубеждения, натрупвани и изкуствено поддържани през периода на „студената война“, а заедно с това и за възстановяване на доверието между тях и намаляване на международното напрежение.

Много членове на посетилите България парламентарни делегации след завръщането си в своите страни писаха твърде благоприятни неща за нашата страна и постиженията на нашия народ в социалистическото строителство, а делегацията на Народното събрание на братската Албанска народна република не се задоволи само с отчет пред Народното събрание. Нейните членове проведоха възторжени събрания със своите избиратели за виденото в България и за начина, по който навсякъде ги посрещна българският народ.

Освен изброените парламентарни делегации, по покана на Президиума на Народното събрание през април тази година България бе посетена от делегация на Съветите на депутатите на трудещите се в СССР. Тази делегация имаше по-друга задача от парламентарните делегации, а именно за обмяна на опит в работата на народните съвети. Членовете на тази делегация водиха многобройни разговори в Президиума на Народното събрание с деятелите и изпълкомите на редицата народни съвети — окръжни, околийски, градски и селски, с ръководни работници на отделите на тези съвети. На съветските другари бяха зададен около 2000 въпроса. Особен интерес бе проявен от нашите народни съвети към това — как се осъществява ръководството на съветите по отношение на МТС и изпълкомите, работата на техните постоянни комисии, взаимоотношенията на съветите и министерствата, ръководствата на училищата, възпитанието на младежта и културната дейност на съветите.

Със споделянето на своя опит членовете на делегацията на съветите на СССР помогнаха твърде много за подобряване работата на нашите народни съвети и техните отдели и постоянни

комисии. Гостуването на тази делегация бе от изключителна полза за работниците на Президиума на Народното събрание и за деятелите на нашите народни съвети.

За да бъде по-пълнен настоящият отчет, трябва да спомена също така, че по предложение на Министерството на външните работи председателят на Президиума на Народното събрание покани в нашата страна също така вицепрезидента на Индийската република г-н Сарвапали Радхакришнан, който през юли миналата година извърши пътуване с мисия на добра воля и мир в редица азиатски, европейски и африкански страни, а през лятото на тази година — и президента на Виетнамската демократична република др. Хо Ши Мин, който посети почти всички социалистически азиатски и европейски страни, за да се запознае с техните постижения и успехи.

Господин Радхакришнан можа да се запознае със стопанските, социалните и културните постижения на нашия народ, а от друга страна има възможност да констатира, че по въпросите на мира и мирното съжителство на народите с различен политически и социален строй между българския народ и индийския народ има единомислие. Той можа лично да се увери в привързаността на нашия народ към петте принципа на мирно съвместно съществуване, уважението на нашия народ и неговите ръководители към великия индийски народ, към индийската национална култура и индийските бележити и талантлив държавни ръководители.

Гостуването на др. Хо Ши Мин се превърна в бурна манифестация на дружбата между българския и борческия виетнамски народ, допринесе за укрепване единството на могъщия социалистически лагер начело със Съветския съюз и за единомислието на правителствата и партиите на нашите страни по основните въпроси на международното работническо движение и на строителството на социализма.

Това е вкратце, другари и другарки, преценката на Бюрото на Народното събрание във връзка с посещенията на чуждите парламентарни делегации у нас. (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Има ли някои от другарите народни представители да искат да се изкажат? — Няма.

Другарки и другари народни представители! Въпросите, предвидени за разглеждане в дневния ред на настоящата, осма редовна сесия на Второто Народно събрание, се изчерпиха. Но заедно с това се завършва и мандатът на Второто Народно събрание, неговите пълномощия са към своя край.

Позволете във връзка с това да хвърлим един, макар и бегъл поглед върху неговата измината дейност.

Второто Народно събрание бе избрано, както знаете, на 20 декември 1953 г. при небивала дотогава активност на народните маси и с почти единодушния вот на избирателите. Гласуваха 99,48% от имащите право на глас, като 99,80% от тях гласуваха за кандидатите на Отечествения фронт.

От гледна точка на вътрешното положение на страната Второто Народно събрание бе избрано по време, когато бе изпълнен Първият петгодишен народностопански план и когато в страната бяха вече сложени основите на социализма.

Върху тая основа пред страната и народа изникваше вече нова, още по-отговорна задача, а именно — изграждането на самото здание на социализма. Такава беше и линията, която VI конгрес на партията начерта за по-нататъшното развитие на страната и която линия бе конкретизирана в неговите директиви за Втория петгодишен народностопански план. А изпълнението на последния означаваше нов, грамаден скок напред по пътя на социализма, още по-голямо укрепване влиянието на народната власт и партията в средата на народните маси, означаваше по-нататъшното издигане на материалното и културното благополучие на народа и в последна сметка — укрепване правните устои на държавата и нейната законност, нейната сила и отбранителна мощ.

От международна гледна точка изборите за Второ Народно събрание се проведеха във времето, когато престижът на страната навън бе твърде пораснал и затвърден, а нейните връзки с другите страни достатъчно разширени. България беше вече свързана с договори за сътрудничество и взаимопомощ със Съветския съюз и редица народнодемократични страни, с договори за дружба и сътрудничество с Китайската, Германската, Корейската и Монголската народни републики. Предстоеше по-нататъшното разширяване на дружбата, взаимопомощта и сътрудничеството със страните от социалистическия лагер, укрепване и разширяване на връзките с другите държави в интерес на мира и безопасността на народите.

Така в основни линии се слагаше вътрешното и международното положение на страната в оня момент. И бъдещото Народно събрание, като изразител на народната воля, трябваше със своята законодателна дейност да отговори на тия нужди и цели на държавата и народа, т. е. да даде израз и юридическа основа на политиката на партията и народната власт за непрекъснатото подобряване живота на народните маси, за осъществяване голямата програма на социалистическо строителство — политиката на благоденствие и мир.

Извърши ли това досегашното Народно събрание и в каква степен?

Такъв ще бъде един от главните въпроси, наред с другите, на които партията и правителството на Отечествения фронт, всички наши агитатори, досегашните народни представители, както и кандидатите за бъдещи такива ще трябва да дадат отговор пред избирателите, пред целия народ, когато неговата, на Народното събрание, дейност ще бъде подложена на оценката и съда на народа в предстоящата изборна кампания.

На този въпрос ние можем да отговорим недвусмислено и ясно още сега: да! Второто Народно събрание, като върховен орган на Държавната власт, изпълни достойно и с чест задачите, които стояха и възникваха пред него през времето на неговия мандат, като обличаше в законни, правни норми политиката и практиката на социалистическото строителство, разчистваше и облекчаваше законодателно пътя на нашето движение напред.

Второто Народно събрание проведе досега осем редовни и осем извънредни сесии, в които прие и гласува общо около 40 закона и утвърди издадените от Президиума между сесиите укази. Едновременно с това чрез редица решения и декларации то изрази становището на нашия народ по всички по-важни събития в международния живот.

В своята законодателна дейност Народното събрание продължи дейността на Първото Народно събрание, издавайки и утвърждавайки закони, както се каза и по-горе, насочени към строителството на социализма.

По-конкретно пред Второто Народно събрание стоеше въпросът да съдействува за осъществяването по законодателен път в областта на стопанското, държавното и културното строителство директивите на VI конгрес на БКП по Втория петгодишен план за развитие на Народна република България през 1953—1957 години. В тая насока ние сме свидетели на все по-творческите разисквания и обсъждания на ежегодните закони за държавните народностопански планове и бюджета на държавата. Може определено да се каже, че основната част от гласуваните от Второто народно събрание закони и приетите укази се намират в пряка връзка с Втория петгодишен народностопански план. Тези закони създадоха законната основа на неговото изпълнение. С една дума, както сесиите на Народното събрание, така и народните представители даваха все повече своя принос за решаването на редица сложни въпроси по строителството на социализма в нашата страна.

След всяка сесия народните представители слизаха сред своите избиратели, като разясняваха широко приетите закони за народностопанските планове и за бюджетите, с което съдействуваха на партията и правителството, мобилизирайки по тоя начин масите за тяхното изпълнение.

Шестият конгрес на партията постави, както знаете, въпроса за повишаването на материалното, битовото и културното равнище на народните маси. В това отношение решенията на Априлския и Септемврийския пленум на ЦК на БКП набелязаха редица конкретни мероприятия в тази насока. Народното събрание в своята работа отдели извънредно голямо внимание за разрешението по законодателен път на въпросите за повдигане на жизненото равнище на народните маси. С приетия на пример от Народното събрание Закон за уреждане на някои въпроси по пенсията бяха повишени размерите на минималните пенсии, а с гласувания в настоящата сесия Закон за пенсията се увеличи размерът на всички пенсии и се възприеха редица положения в полза на трудещите се, като например отпускането на частични пенсии и на такива преди навършването на пределната възраст.

В края на 1956 г. Народното събрание прие, както знаете, Закон за пенсиониране на земеделските стопани-кооператори. Повишиха се семейните добавки, от което се възползуваха близо половин милион членове на ТКЗС. С укази на Президиума на Народното събрание, утвърдени от последното, бяха повишени семейните добавки за деца на работниците, служителите, членовете на трудово-производителните кооперации и пенсионерите.

С приетото изменение на Кодекса на труда в настоящата сесия се увеличиха размерите на обезщетенията и помощите по общественото осигуряване при временна нетрудоспособност. С всички тия законодателни мероприятия жизненото равнище на трудещите се в нашата страна се значително повиши, и то в най-трудния за тях период — на временно или трайно загубване на своята трудоспособност.

Все в тази посока на повишаване жизненото равнище на трудещите се и редицата законодателни мерки, приети с гласуването в настоящата сесия изменения в Кодекса на труда, а именно: увеличението на отпуските, особено на бременните и майките, засилването на мерките по охраната на труда, увеличаването гаранциите за упражняване правото на труд и борбата с бюрократическите извращения срещу правата на трудещите се. Съществен е също така приносът на Второто Народно събрание в областта на държавното и административното преустройство на страната, в усъвършенствуването, по-евтиняването и демократизирането на държавния апарат. Народното събрание гласува Закона за сливане и преименуване на някои министерства и ведомства и редица други закони в тази област. Освен това то утвърди редица укази на Президиума за преустройство на държавния апарат.

И така, Второто Народно събрание, изхождайки от решенията на Априлския и Септемврийския пленум на ЦК на БКП,

издаде редица закони за все по-голямо утвърждаване и развиване на социалистическата законност и в защита правата на гражданите у нас.

С решенията си по външнополитическите въпроси Второто Народно събрание е давало на няколко пъти израз на стремежите и горещите чувства на българския народ към мир и творчески труд. Второто Народно събрание въодушевено се откликна на позива на Върховния съвет на СССР за размяна на парламентарни делегации и Бюрото на Народното събрание проведе интензивна дейност в областта на международното парламентарно общение.

Народното събрание рязко осъди англо-френско-израелската агресия в Египет и изрази гневен протест против подготовката на агресия срещу малката, но горда и независима Сирийска република.

Народното събрание взе редица решения във връзка с разоръжаването, възлагайки на правителството да следва политика на мир, мирно сътрудничество и разоръжение.

С пълно единодушие Второто Народно събрание ратифицира отбранителния Варшавски договор за сътрудничество между Съветския съюз и народнодемократичните страни. Не веднаж то е подкрепяло инициативите на народното правителство, насочени към разширяване на нашата дружба с великия Съветски съюз и със социалистическите страни, както и за мирно сътрудничество с всички страни в света.

Другарки и другари народни представители! Това е дейността вкратце на Второто Народно събрание, с която то ще излезе пред съда на масите в предстоящата изборна кампания.

Ние считаме, че нашият народ, който най-добре чувства резултатите на тая дейност както в обществения, така и в личния си живот и битие, ще я одобри единодушно. Израз на това одобрение ще бъде изборната победа на Отечествения фронт в предстоящите избори за Трето Народно събрание, които ще се превърнат несъмнено в манифестация на единството и сплътеността на българския народ около партията и народното правителство.

Другарки и другари народни представители! За нас няма никакво съмнение, че в предстоящите избори за Трето Народно събрание Отечественият фронт ще пожъне блестяща победа, достойна и равна на изумителните победи, с които партията и народната власт ще излязат пред избирателите и целия български народ.

Работниците и работничките от всички професии и поколения ще гласуват като един за кандидатите на своя боеви Отечествен фронт, с името на които и под ръководството на Партията те вървяха в битката срещу фашистката тирания и дойдоха до 9 септември. Гласувайки за кандидатите на Отечествен фронт, те ще гласуват за по-нататъшните победи по пътя на социализма, за изграждането на своето собствено щастие и това на своите деца, ще гласуват за осъществяването докрай на великата мечта, за която живях, бори се и отдаде и последните искри на своя живот първият между първите синове на работническата класа и на нашия народ — безсмъртният Георги Димитров.

За кандидатите на Отечествен фронт ще гласуват смело всички честни труженици на земеделския труд от села и колиби, от равнините и балкана. Гласувайки за тях, те ще гласуват за светлия път, по който ги води и който им сочи партията и народната власт — пътя на едрото социалистическо земеделие, посредством което само селският труд от проклетие и каторга, какъвто беше в миналото, ще се превърне в най-радостен, благодатен и честит труд на земята.

Работниците и деятелите на науката, изкуството и културата ще отдадат безрезервно и като един своите гласове за кандидатите на Отечествен фронт с твърдото и ясно убеждение, че с това те ще гласуват за истинския разцвет на науката и културата, за най-могъщото и жизнелюбиво изкуство в света — изкуството на социализма.

За кандидатите на Отечествен фронт ще гласува всяка майка в нашата земя, която ненавижда войната и скъпи радостта и безметежния сън на своите деца.

С любов и гордост ще даде своя глас за своите бащи и братя — кандидатите на Отечествен фронт — нашата пламенна и родолюбива младеж, за чието прекрасно настояще и още по-честито бъдеще те са отдали и отдават всички свои сили, чувства и помисли.

С бойната бюлетина на Отечествен фронт ще гласуват всички патриоти и патриотки от нашата страна — работници, работнички и селяни, служещи и интелектуалци, жени, младежи и бойци — всички, които безмерно обичат своята социалистическа родина и желаят да я видят още по-моцна и още по-цветуща.

Да живее Отечествен фронт!

Да живее организаторът и вдъхновителят на всички наши победи — Българската комунистическа партия!

Да живее могъщият Съветски съюз — крепост на мира и социализма!

Прощавайки се с Второто Народно събрание, ние извикваме:

Да живее предстоящата изборна победа!

Да живее бъдещото Трето Народно събрание!

Да живее България! *(Всички стават прави и продължително ръкопляскаят)*

Закривам осмата редовна сесия на Второ Народно събрание!

(Закрита в 19 ч. 40 м.)

Председател: Ф. Козовски

Подпредседател: П. Попзлатев

Секретари: { Н. Гаврилова
В. Димитров

Парламентарен стенограф: В. Йонков